

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 3
Wext : 15.10.1981
Hejmar : 35
Bîha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

Ji vir salek berê şervanê azadiyê, mamosteyê hêja Metin AKSOY ji aliyê Cuntaya faşist da, di dawîya lêdan, teda, kurtan û ezyetên giran da hate kuştin. Lê belê, sedemê kuştina Metin evan yekan bûn ku, Metin xorteki hêja, bawermend û şoreşger bû. Wi bawerîya xwe bi tekoşîna rîzgariya-netewîya gelê me anibû. Wi disa bawer dîkir ku, gelê Kurd tenê di pêşengîya hêzên sosyalist da wê bigihîje azadî û xîlasiya xwe. Bi vê armançê va Metin xwe bi mal, can û namûsê va xîste nav tevgera sosyalist a Kurdistanê. Dî nav vê tevgerê da "gavên bawermendî û pêt va meşîya. Lê iro, Metin bi me ra bi laş û gewde va nemeşe ji bir û bawerîya xwe va bi me ra dimeşe, bir û bawerî xeysetê wi yê bilind bûye çîre û şemdanekê bê wêsan û rîya me ronî dîke.

Gelê me yê Kurdistan, yê ku di bin nîrê koletiyê da teda û lêdanên giran dibîne, pêvîste bawerîya xwe bi vi ewledê xwe yê hêja, serbilind û şoreşger bîne û di vê rîya ku wi têda serê xwe daniye da bi gîştî refên xwe xurt û hêz bike û bimeşe.

Metin, li bajarê Agriyê (Qereklîsê) da ji diya xwe dibê. Mal û malbatên Metin wek piraniya mirovên Kurdistanê, di nav xîzaniyê û tînebûnê da bûn. Metin ji di nav vê tînebûnê û xîzaniyê da mezûn bû. Lê wi ev xîzaniyê, tînebûnê û paşdamayîne tu caran ji bo gelê me wek qederek nedît. Wi çevê xwe vekir û li du bersiva van yekan hesiya

û di nav tevgera sosyalist da ciyê xwe girt û ji bo azadiya gelê xwe şer kir.

Welatê me Kurdistan ev hezar sale ku ji aliyê dewletên kolonyalist da hatiye parva kirin. Wan di nav welatê me da sinor û bend danine, gelê me ji hev veqetandine. Heyinên me yê bînerdîn û sererdin talan kirine. Iro li Tirkîyê heyinên bînerdîn: sîfar, paxîr, hesin, komîr, xasîma nîft bi tevayî ji Kurdistanê Tirkîyê tê berhev kirin. Li perçên Kurdistanê yê din ji eva yeka usaye. Welatê me ne tenê di warê heyinên bînerdînda, lê di warê heyinên sererdin da ji zef dewlemende. Çavkaniya çem û avên here mezûn ji Kurdistanê dertê. Çiya û baniyên Kurdistanê bo pezxweykirinê pir dewlemende. Deştên çandmîyê bêhesabî. Lê xêr û fêda dewlemendiya welatê me qet nagihîje gelê me. Tenê bi keri dewleta kolonyalist û destbîrak û hevkarên wan, axa, şêx û begên kevneperestên Kurd tê. Ev dewletên kolonyalist û kevneperest ne bi tenê di warê aborî da, ûsa ji di warê siyasi û civaki da welatê me paşda hiştine. Wan dirok, çand, zman û literatûra me qedexekirne. Ew ji qisekirin û hinbûna zmanê me ditirsûn. Ew, dixwazin dirok û çanda me ya dewlemend wunda bikin. Pîr mixabin, ku ew armanca xwe nikarin bibin serî.

Evan dewletên kolonyalist berê da xwestine ku gelê me yê serbilind û mîrxas bi darê zorê ji xwe ra bikin kole û

xîzmetkar. Lê gelê me tu caran evan yekan qebûl nekiriye. Tîm û daim li dijî van zordestî û lêdanan dengê xwe bilind kiriyê. Ji bo stuxwarnekirina van yekan gelê me hatiye qirkirin. Bi sedhezaran mirovên me hatine kuştin, hên ji tîne kuştin.

Dewleta Tirkîyê ya iroyin bû warîsê dewleta Osmanî. Iro dewleta Tirkîyê alîki da xwedantî li diroka dewleta Osmanî dîke, alî dîn da ji wextê di warê navnetewî da dikeve tengasiyê bêdeng dibîne û dibêje: "Evan yekan berya me çêbûne." (Meselê: Doza gelê Ermenî ji van yeke.) Lê iro derew û vîrên dewleta Tirkîyan bi hemû tazîtiya xwe va eşkere ye. Li ber çevê cihanê bê heyayîyekê mezûn va hebûna gelê Kurd înkâr dîkin. Gelê Kurd ji mafê netewî-demokratîk, he ta ji mafê mirovatîyê bêpar hiştine.

Iro di cihanê da tu gelek, wek gelê me di bin teda, ezyet û zehmetên giran da nine. Di Rojhilata Navîn da 20 milyoni zêtir Kurd li ser axa Kurdistanê diji. Lê ev dewletên kolonyalist yê ku Kurdistanê di nav xwe da parve kirne, li ber çevê dinê dixwazin gelê Kurd qirbîkî û wi ji deftera dirokê derxin.

Tu ewledeki Kurd vê yekê ra stuyê xwe xwar nake. Metin ji ji van yekan ra çevê xwe negirt û stuyê xwe xwar nekir. Metin, baş zanibû ku rîya rîzgari û azadiya gelê Kurd da şerkiyê tîsteki nehêsaye. Wi zanibû ku ev rîyeyê dijwar û çet

tîne, tê da, mîrîn û tekoşîn heye. Berê da ji gelê Kurd ji bo xîlasiya xwe zor xebitiye û şer kiriyê. Wi çetîmayîyên mezin ditiye, di vê rê da, bi sedhezaran qurban daye. Ew zanibû ku ji vir şûnda ji wê di vê rê da qurbanên azadiyê bînin dayin.

Rîya şoreşê rîyekî ne hêsa û rehete; rîyekî dijwar kavil û berware. Di vê rê da teda, lêdan, ezyet, zindan kuştin û mîrîn heye. Hinek mirov bê ditîna serketîna şoreşê şehîd dîkevin, hinek ji roja serketîna şoreşê... Lê diroka şoreşê tu car van ewladê xwe yê şervan, mîrxas û serbilind birnake. Navên wan bi tipên zêrinva di nav rûpelên xwe da diparêze.

Heval Metin, bi zanîna van yekan va şerdîkir. Wi meniya azadiyê baş zanibû. Wi dost û dijminên gelê Kurd baş ji hev cudadîkir û ew rind nasdîkir. Wi zanibû ku, ji bin nîrê kolonyalizmê xîlasbûyîn dawîya pîrsên çînî û civaki nayne. Metin, şoreşa netewî-demokratîk di pêşengîya çînê karker da pêwîst didît. Bi ditîna van yekan va wi hêzên feodalên (axa, şêx û began) Kurd yê ku destbîrakên hêzên kolonyalistînan tu caran wan dostê gelê Kurd nedihesiband. Ew di nav refê dijminên gelê Kurd da didît. Wi disa bawer bû ku, bi tenê gelê Kurd di pêşengîya tevgera çînê karker da wê bigihîje azadî û rîzgariya xwe. Wi di pêşengîya tevgera sosyalist da civakeke aza û sosyalist pêwîst didît.

(Dûmahik li Rûpela 9'an)

NAMEYÊN XWENDEVANAN

Bilincimiz Daha da Biliniyor

Temmuz , Ağustos arasında iki hafta Türkiye'de kaldığım süre içinde faşist cuntaya karşı halkın kini ve hoşnutsuzluğu ile ilgili izlenimlerim şunlardır:

Türkiye'de ve Kürdistan'da faşist cuntaya karşı emekçi yığınların tepkisi gün geçtikçe yoğunlaşmaktadır.

Artık eskisi gibi halk "ordu herşeye muktedirdir", "ordu tarafsızdır", "ordu terörü engellemek için iktidara el koydu" gibi faşist generallerin demagojilerine kanmamakta, sadece bunların sömürü düzenini ayakta durdurabilmek, işçilerin emekçilerin, Kürdistan ulusal demokratik güçlerinin gelişen mücadelesini geçici olarak engellemek, yığınları daha da fakirleştirmek, tekelci burjuvazinin karlarına katmak için iktidara elkoyduğunun bilincindedir

Yığınların faşist cuntaya ve düzene karşı gelişen hoşnutsuzluğunu alanlara seferber etmek hayli güçleşmektedir. Çünkü geçmişte birçok siyasi örgütün halk adına, işçi sınıfı adına yaptığı yanlış eylemler halkı sosyalistlerden, devrimcilerden soğuttu. Ancak günün koşullarına göre halkın istemlerini faşist cuntaya karşı hoşnutsuzluğunu, kinini seferber edip örgütlemek için de mücadele sürüyor.

Devrimciler arasında sosyalist hareketimizin saygınlığı gün geçtikçe artmakta ve faşist cuntaya karşı koyduğu ilkeli, tutarlı siyaseti kavranmakta saflarımız daha da bilinçli unsurlar tarafından sıklaşmaktadır. Geçmiş dönemde yapılan ve halen de yapılmakta olan hatalar buna neden olan siyasetlerin tabanlarında da tepkiyle karşılanmaktadır. Ortak cephenin kurulmasını engelleyen tavırlar eleştirilmekte ve düzeltilmesi istenmektedir.

İşçiler, emekçiler geçmiş dönemde grevlerde, fabrikalarda sömürü düzenine karşı dişe diş mücadele veren, sömürü düzenini yıkmak için verilen mücadelede yerini alan yığınlar artık tüm siyasi örgütlerin dağılmasını kaldıracak ortak bir cephenin oluşturulması için istemlerini dile getirmektedirler.

Faşist cuntanın ekonomik ve ağır vergi baskısından en çok rahatsız olan ve payını alan küçük burjuvazinin cuntaya karşı kini yoğunlaşmakta, bir-

an önce cuntayı iktidardan uzaklaştırarak güçlerle birlikte hareket edeceğini, faşist cuntaya karşı kurulacak bir ortak cephede yerini alacağını göstermektedir.

Kürdistan'da kurulacak olan Anti-empyralist, anti-sömürgeci, anti-feodal ve Türkiye genelinde kurulacak anti-empyralist, anti-faşist, anti-sovenist bir cephenin kurulması faşist cuntaya ve sömüren güçlere karşı vurulacak en büyük darbedir. Ancak o zaman demokratik bir Türkiye ve özgür Kürdistan doğabilir ve halklarımız sömürsüz bir düzende kardeşçe yaşayabilirler.

Dostça selamlar..

i.

Halklarımız Hesap Soracak

Değerli arkadaşlar,

Empyralistlerin, çıkarlarının çakıştığı türk tekelci burjuvazisiyle, Türkiye'de at oynatabilmek için istedikleri huzurlu bir ortamı. Bu özlemlerini gerçekleştirmek amacıyla başa getirdikleri faşist askeri cunta baskı, zulüm, işkence ve katliamlarla, her türlü politik, sendikal çalışma yasaklanarak, Türkiye'yi bu güçlere güllük-gülistanlık yapmıştır. Cunta bu görevi başarmıştır. Empyralistler, tekeller cunta gittikten sonra huzursuzlukların yeniden oluşacağını pek iyi bildiklerinden, şimdiden cuntadan sonraki hesaplar peşindedirler. Çünkü cunta ergeç defolacak ve gerici güçler bugünün Türkiye'sini belki bir daha bulamayacaktır. Zafer emekçi halklarımızın olacaktır. Yıllardır sınıflarüstü gösterilmeye çalışılan vatan, millet koruyucusu -ki bu demagojilere, ideolojilerindeki zaaflarından dolayı kimi sol gruplar da hizmet etmişlerdir- halklarımızın şirin gösterilmeye çalışılan ve faşist generaller yönetimindeki türk ordusu bugün halklarımızın kan kusturmaktadır.

Cuntanın işkence ve tutuklamaları devam ediyor. Hapishanelerde tahliye edilmiş arkadaşların belirttiklerine göre, polis sokakta topladığı her kişi için 1000 TL'si ile ödüllendiriliyor. Bu ekonomik sıkıntılar

içindeki polisi her türlü adiliğe teşvik eder.

Hiç bir suçu olmayan, yakalanan örgüt sempatanları belirli odalara toplatılıyor. Tutukluların önlerinde, üzerleri silah, mermi, bomba dolu masalar. Bu şekilde basın yayın mensuplarına gösteriliyorlar. Arkasında, TRT'de, basında "işte gelmeseydik memleket ne hale gelecekti" şeklinde propaganda-

lar.. Siyasi tutuklulara mutlaka işkence yapılmaktadır. En yaygın yöntem elektrik işkencesidir. Tutuklulara genellikle, artık kokmaya başlamış az bir yemek veriliyor. Hapishanelerde rütübet, bit, pire, tahtakurusu vs. şeyler tutukluların sağlığını tehdit etmektedir. Hastalanan tutuklular kesinlikle doktora götürülüyor. Ölen kişiler kimi zaman ailelerine teslim edilmemektedir. Halk içindeki söylentilere göre, İstanbul'da, boş arazide 5 ceset bulunmuştur.

Kürdistan'da baskılar çok daha yoğundur. Yoksul köylülerimizi, zamlar, ağır vergiler yetmiyormuş gibi "orduya yardım" adı altında zorla para toplatılarak soyuyorlar.

Örneğin: Bingöl'ün bir köyünde, ilçe karakolu tarafından para toplamak üzere, bu köyden üç kişi görevlendiriliyor. Ancak bunlar belirlenen parayı toplayamıyorlar. Neden sorulunca "köyümüz yoksul" cevabını veriyorlar. Bunun üzerine köylüler dayaktan geçiriliyor. Görevlendirilen bu üç kişi ilçe karakoluna götürülürken yolda elleri bağlı olarak ayaklarından ağaca asılıyorlar. Uzun müddet bu şekilde kalyorlar.

Aynı köyde silah bahane edilerek köylülere işkence yapılıyor.

Cunta gittikçe teşhir oluyor. Faşizm baskı yapmadan iktidarda duramaz. Bu tepkilerin yükselmesine yol açacaktır. Bunalım derinleşiyor, bunlar bunalımı atlatamayacaklardır. Halklarımızın yükledikleri sıkıntılar kapitalizmin ve sömürgeciliğin hızla teşhirine yol açacaktır. Kaybettiğimiz çok şey yoktur, bilincimiz daha da biliniyor. Faşizm yıkılacak, gelecek aydınlık yarınlar emekçi halklarımızın olacaktır.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim. Kahrolsun Faşizm!

38'i Yeniden Yaşıyoruz

Sevgili oğlum,

Köyde hergün işkence ve ızdırıp içerisindeyiz. Çünkü 12 Eylül'den sonra Köye askerler ve komutanlar geldiler. Bizi okulda topladılar. Bize ders vermeye başladılar diyorlardı "ay Türk evlatları sizi kandırıp dostlarınıza karşı düşman gösterenlere ve bizi bölenlere inanınmayın. Biz dostlarımızı ve düşmanlarımızı öğrenmek zorundayız. Bizim düşmanımız Rusya'dır. İyi bilin dostumuz da Amerika'dır. Çünkü bize her yardımcı yapıyor asker yiyeceklerinden sivil idaresine kadar. Tabii durmadan anlatıyorlardı bizim çoğumuz anlamazdı Türkçe bilmediğimiz için biz bu kadarına razı idik ve ondan sonra günde iki üç defa helikopter geliyordu. Bir kaç defa da köyde ele geçirdiklerini şehire götürdüler. Yani Elazığ'a ordada meydana bırakıyorlardı. Öngün öncede bir gün kalktık ki köyün etrafını jandarmalar sarmış elerinde birşey bağırıyorlardı. Herkes nufusunu alsın okulun bahçesinde toplansın mecburi küçük büyük ve genç bebek ihtiyar demeden hepsinin nufus yoklamasını yaptılar. Ve bizi sıraya dizdiler aç susuz sıcak güneşin önünde akşama kadar beklettiler

Oğlum, biz bu günleri önceden de yaşamıştık. Çünkü otuz sekizde de istediğini kursuna diziyorlardı. İstediklerini süngü-lüyorlardı, istediklerini asıyorlardı. Mesela Çamurek köyündeki kadının karnını yarıp bebeği çıkarıp öldürdüler. Bizim köyde 12 kişiyi elini ayağını bağlayıp güneşin önüne koydular, yaz sıcaklığında. Bizim kazaya götürüp dövdüler ve sonra da demişler ki "ay yanlışlık oldu kusura bakmayın". Bizde şimdi aynısını yaşıyoruz. Yani ikinci otuz sekiz. Çünkü şu anda bizim üstümüzdeki zulüm ve işkence çok çoktur.

Bizim köyde ve bazı çevre köylerde saat gündüz 3 den sonra kimse dışarı çıkmıyor. Başka köye gitmek isteyen olursa

(Devamı 9. Sayfada)

SÖMÜRGEÇİ ZİNCİRİNİ KIRACAĞIZ

ALTELAND İŞÇİLERİ DİRENİYOR

Kürdistan'daki özgürlük savaşının bir devamı olarak KOMKAR'ın çatısı altında bütünleşen Kürdistan'lı işçilerin Almanya'da da mücadeleleri devam ediyor. Sözümona modern Almanya'da da, kibar soyguncu elma şefleri Kürt-Türk ve diğer uluslardan işçileri en ilkel metodlarla ve yok pahasına yırlardır çalıştırıyorlar.

Ancak KOMKAR'a bağlı olan Alteland Kürdistan Gençlik Komitesinin kurulmasıyla birlikte soyguncu şeflere başkaldırmalar başladı. İlk kez bir bildiriyle elma işçilerinin durumu tüm çevreye yansıtıldı. Arkasından KOMKAR'lı işçiler saatlik ücretlerini altı Marktan 7 DM. a çıkarttılar. Elmaların toplanmasıyla birlikte KOMKAR'lı işçiler tüm işçilere çağrıda bulunarak, 5 seneden beri kasa başına 1 DM'a toplanan elmanın 1.30 DM'a çıkarılması talep ettiler. İlk toplantıya tüm işçiler gelmesine rağmen direniş günü KOMKAR'lı işçiler ve yurtseverler katıldılar. Direniş devam ederken şefler satılmış Polonya'lı kaçkınları getirdiler. Arkadaşlar bunların çalışmasını engelleyince şefler masaya oturmak zorunda kaldılar. Kararlı mücadelemiz sonunda şefler isteklerimizi kabullenip, ücretlerimizi de 1 DM'dan 1.20 DM.'a çıkardılar, ancak biz biliyoruz ki bu aldığımız hak emeğimizin karşılığı değildir. Soyguncu şefler de gördüler ki işçiler direnince her şeyi yapabileceklerdir.

KOMKAR'lı işçilerin zaferi diğer işçi arkadaşlara da güven verdi.

Biji Rêya Azadi!

Zafer işçilerindir!

Biji yekitiya karkeran, bratiya gelan!

Biji KOMKAR!

Dengê KOMKAR muhabiri
Alteland

KIEL İŞÇİLERİ

SORUNLARINI

TARTIŞIYOR

25 ve 27 Eylül tarihlerinde Almanya'nın Kiel şehrinde Türkiye'deki Askeri Darbe" konulu bir seminer "Yabancı İşçiler Proje Grubu" (Projektgruppe Ausländische Arbeitnehmer) tarafından düzenlendi. Bu dernek özellikle yabancı işçi çocuklarına ve gençlerine yönelik çalışmalar yapıyor. Bu alanda görevli 3 Alman Pedagog görev yapmaktadır. Türkiye ve Kürdistan hakkındaki bilgilerini arttırmak amacıyla derneğin sık sık bu tür çalışmalar yaptığı görülmektedir.

Kiel'de 6 bin civarında Kürdün yaşadığı ve çok sayıda sığınma hakkı isteyen Kürdün bu bölgeye geldiği görüldü. Örneğin yukarıda adını verdiğimiz derneğe bağlı çocuk yuvasında bir hayli Kürt çocuğu olduğu belirtildi.

Kiel'de yapılan seminere çeşitli gruplar katıldı ve bu arada KOMKAR temsilcisi de bu seminerde Kürdistan üzerine açıklamalarda bulundu. Daha sonra KOMKAR'ın çalışmaları yapılan bir açık oturumda teker teker anlatıldı.

Bu seminer ve açık oturumdan sonra Şili ve Türkiye halkları ile bir dayanışma gecesi düzenlendi. Gece büyük bir ilgi ile izlendi. Dortmund folklor ekibimiz Kürdistan'ın çeşitli folklor oyunlarını bu gecede sergiledi, ayrıca yayınlarmız satıldı.

BARIŞSEVER GÜÇLERİN SESİ YÜKSELİYOR

Son zamanlarda emperyalizm giderek saldırganlaşıyor ve savaş tehlikesi günden güne büyüyor. Özellikle ABD'de Reagan işbaşına geldikten sonra büyük çıkar çevrelerinin savaş naraları daha çok duyulmaya başlandı. ABD, dünyanın çeşitli bölgelerindeki askeri faaliyetlerini yoğunlaştırdı. Sosyalist ülkeleri ve ulusal kurtuluş mücadelesi veren hakları daha çok tehdit etmeye başladı.

Ama tekellik sermaye dışındaki geniş emekçi yığınlar bu politikayı istemiyorlar. Halklar kendilerini yok edecek olan böyle bir girişimlere karşı aktif mücadele veriyorlar. Yüz milyonlarca kişiyi bir anda öldürecek, ülkeleri haritadan silecek atom savaşının insanlık tarihinin en büyük felâketi olacağını bilincindedir.

Reagan'ın savaş politikasına karşı ilk büyük kitlesel tepki kendi ülkesinden geldi. ABD'li barış güçleri yayın, toplantı ve miting yoluyla silahlanma yarışının tırmandırılmasına karşı çıkıyorlar. Geçtiğimiz günlerde yüzbinlerce insanın katıldığı mitinglerde insanlar, barış isteklerini dile getirdiler.

F.Almanya'da da NATO çevrelerinin savaş kışkırtıcılığı ve silahlanma yarışını tırmandırıcı politikasına karşı tepkiler yoğunlaşıyor. Geçtiğimiz günlerde Bonn'da düzenlenen mitingte katılan 300.000'den fazla insan savaş lanetledi ve barış isteklerini haykırdı.

Mitingi düzenleyenler F.Almanya ve Hollanda'daki iki ba-

riş örgütüydü. Bu örgütlerin miting çağrısı, aralarında KOMKAR'ın da bulunduğu 803 örgüt (uluslararası, Alman ve yabancı) tarafından desteklendi.

Barış örgütlerinin çağrısında şu istekler sıralanmıştı:

Avrupa'da yeni atom füzelerine karşı direnmeliyiz.

NATO üyesi ülkelerin hükümetleri Avrupa'ya orta menzilli füzelemler yerleştirilmesi kararını geri almalıydılar. Böylelikle batı ve doğu Avrupa'da atom silahlarının azaltılması için bir yol açılacak ve karşılıklı silahsızlanma süreci hızlandırılacaktır.

Atom silahlarının üretilmediği, depolanmadığı ve kullanılmadığı arındırılmış bir Avrupa istiyoruz. Aynı zamanda kitlesel ölümlere yol açan tüm silahların ortadan kaldırılmasını istiyoruz.

Hükümetlerimiz daha etkin silahsızlanma görüşmelerinin yapılması ve detant politikasının devam edebilmesi için çaba harcamalıdır.

Miting alanında yüzbinler savaş kışkırtıcılığı aynı duygu ve düşüncelerle kınadılar.

KOMKAR, mitingde yer alarak desteğini sürdürdü. Onbinlerce bildiri dağıttı, yayın sattı. KOMKAR'ın "Kürt Halkı Özgürlük ve Barış İçin Savaşıyor" başlığı altında yayınladığı Almanca bildiride silahlanma yarışının insanlık için taşıdığı tehlike belirtildikten sonra, Kürdistan'daki faşist askeri terör lanetleniyordu.

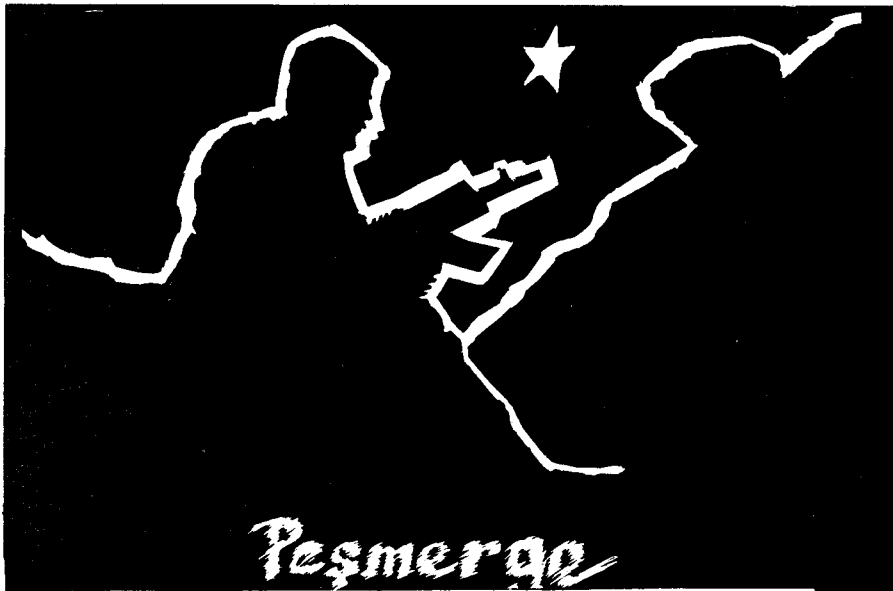
|||||

DENG Û BEHS JI KURDISTANA ÎRAN

Mahabat: Çend Roj berê PDK-Îran 4 pasdar û çaşek dî nav bajarê Mahabatê da darwekir.

Endamê Komita Navbendi PDK-Îran Sergurd Abasi beri salekê şehit ketibû. Jî bo yeksaliya şehitketina wi lî bajarê Mahabatê xwepeşandineke mezî hat çekirîn. Dî vê meşîne da gelek marşên niştîmanî hatin gotin û gelek slogan hatin avitîn. Dî dema ev meşîna hate çekirîn, pasdaran dorhêla bajêr girtin û ew kesên dimeşîyan dan ber gullan û topavejan. Dî vê êrişî da du zarok (mîndal) hatin kuştin û çend kes jî birindar bûn.

Senendêj: Pêşmergeyan rojekê rêya Senendêj-Hemedan girtin û ev rê xistin bin bandura xwe. Paşê pêşmergan dor lî çend maşînen pasdar û arteşan (leşker) girtin. Dî nav 12 seet şer da 16 kes hatin kuştin û 6 kes jî birindar bûn.

Urmiye: 3 çaş paşî poşmanbûna xwe, çûn teslîmî pêşmergan bûn. Pêşmergeyên hêzê "Niho" çûn qîşleke nezikî bajarê Urmiyê, paşî du seet şeran ew qîşle xistin ber destên xwe.

Serdeşt: Isal cara pêşî PDK-Îran lî bajarê-Serdeşt 90 kes amadekiriye, weki herî lî Kurdistanê dîbistanan da dersdariyê bikin.

Bukan: Pasdaran lî hêla gundê SERA bî top û tîvingan û bî xwinparên (topavêj) va êrişî ser gundiyan kirin, pêşmerge hemberî van êrişan xurt rawestan. Paşî du seetan pêşmerge jî wan gelek kuştin, gelek jî revin çûn û pêşmerge serketin.

Kermansah: Seet 12 nivê şevê pêşmergeyên hêzê "Şaho" êrişek birin lî ser qîşleke nezikî navçeya "Nudîşe". Paşî seet nivêk şer ew qîşle kete destê pêşmergan û pêşmergan gelek çek-silah girtin. Dî nav 15 rojan da 5 qîşle ketin ber destê pêşmergan. Dî vî şerî da pêş-

mergek hat şehitkirin. Disa pêşmergeyên hêza "Saho" çûn nezikî bajarê mezî 12 çaş kuştin.

PDK-Îran beri 6 mehan jî 250 kesan zêdetir mirovên dilgirtî jî zindanê derxist û ew azadkirin. Dî nav van rojan disa 49 mirovên girtî dî hevpeyvîneke da baweriya xwe dan xuyanê weki PDK-Îran partike dijî Imperyalizma Emerikayê ye, kafir nine û naxwaze welat beş bike, PDK-Îran dixwaze ku lî Îranê Demokrasî û lî Kurdistanê ottonomî be cih. Dî roja cejna remezanê da PDK-Îran ser siyaseta xwe ya rast û mirovî ev 49 kes berdan, çawa tê zanin ev kesana dî şer da dil hatibûne girtin.

ÊRÎŞÊN LI SER PDK-ÎRAN KÊRÎ KÊ TÊN ?

Beri çend rojan hêzên "Qiyadê Mîweqat" (PDK-Iraq) bî alikariya pasdar û arteşan lî hemberî Partiya Demokrata Kurdistanê Îranê dest bî şerêki çekdari kirin. Çawa tê zanin berî şoreşa Îranê, dî dema şoreşê û paşî şoreşa Îranê car carna ev hêzan lî Kurdistanê Îranê lî pêşîya yekîtiya welatparêzên Kurd bûbûn astengeke mezî. Ev dest bî dest pêşkari xebatên PDK-Îran bûn, dî dawiyê da xeletî, şaşiyên xwe neditin, rîya xwe wunda kirin û lî hemberî Partiya Demokrata Kurdistanê Îranê şun girtin.

Vê yekê tenê hukumeta Îranê ra dest da û kêrî wê hat. Jî ber vê yekê hukumeta Îranê jî alîki da ew parastin, hilda aliyê xwe û jî aliyê din da jî ew berî endamên PDK-Îranê dan dî dawiyê da zef caran ew bî hev dan kuştin. Çawa tê zanin lî Kurdistanê Îranê paşî şoreşa Îranê şerê gelê Kurd yekten, bî nişkêva bilind bû û bî hezaran mirovên welatparêz dî nav vî şerî da şun girtin. Ev bilindbûna şer Humeyniyê kevneperest û çend melleyên keftar-kal xiste nav tîrseke mezî. Tenê destê hukumeta Îranê da tîstek mabû, ew jî yekîtiya gelê Kurd jî hev durxistin, bî fend û fêlan va belavkirina vê tevgerê bû. Lê hukumeta Îranê neghişte xem û xeyalên xwe, jî bo vê yekê ku şerê gelê Kurd wek sêlavêkê, bî limîşt pêl dîda.

Vê carê hevalbendên "Qiyadê Mîweqat" hatin xapandin û wan jî dî dewreke awa teng û dijwar da êrişî ser pêşmerge û hêzên PDK-Îranê kirin. Lî hêla bajarê Şîno wek tê zanin berî çend roja ev şer zef tuj bû. PDK-Îranê jî ber zef xwin nerije, ev hêla valakirîn û pêşmerge vekîşiyane serê çîyan.

Paşî vê yekê KDP-Îran-Liqê Ewropa belevokê derxist, belevok "Disa dijayetiya Gelê Kurd, disa nokerti" bî vî tehri destpêdike û tê gotin ku "... Weki mirov dema ku kirînen Partiya Demokrata Kurdistanê Iraq, bî serokîtiya piştewanên Barzani mêze bike, ev rasti ron dibe, ku ev Parti lî Irakê pêşengîya rizgariya şerê gelê Kurd nake, tenê duberîki û mercên birakujiyê pêktine. Ev yeka herîtum bûye asteng lî pêşîya tekoşîna gelê Kurd sekîniye, lî perçeyên Kurdistanê tu kesên mîrxas tunin, ku jî aliyê peykîtiyên Barzani da, bî destê bazirganên politik da nehatiye kuştin. Ev serkarti dijminatîke dirokîye, bî taybetî lî pêşberî Partiya Demokrata Kurdistanê Îran". Paşê dî belevokê da, lêdan, kuştin û zordestiyên PDK-Iraq lî ber çavan bî firetî hatiye raxistin.

Dî dirokê da hatiye ditînê, ku ewên, ku luleyên çek û tîngên xwe berî xelqê xwe vedigerînin, ew dî dawiyê da dîcîn dîkeve hembeza dijmin. Ev yeka rastîke dirokîye. Ewên ku hêzên dost û dijmin jî hev cuda nekîn, ew nikarin lî doza gelê Kurd pêşengiyê bikin. Jî alîki da pasdar û leşkerên Xumeyni, jî aliyê din da hêzên PDK-Iraq hemberî gelê Kurd lî Îranê êrişên xwe zêtir kirne. Jî ber vê yekê hemû hêzên niştîmanperwer, demokrat û sosyalist lî hemberî van êrişan zor pêvîste dengê xwe bilind bikin û rê nedine van hêzên neyar ku weki xwina gel birjînin.

KURD NE TIRK NE JI FARSÊN SERÊ ÇIYANE (2)

Prof. Qanadê Kurdo

Rêbarê Tirkên Evliya Çelebi li rêbarnama xweda hine melûmetiyên bi hewasdar li ser bajar û kelayên Kurdistanê nivisîne. Melûmetiyên wi li ser bajar û kelayên Kurdan yê tarîxa binaxe danîna şêher û kelanin, yê îş û karên serokên kele û bajarin, yê serxwebûn yan ji yê bîndestîya wanin. Bi tomerî ewî li ser van kelayên jêrînda nivisîne: Kela Malatiya (2 - 27), Kela Egilê (28), Kela Erxînê (29), Kela û şêherê Diarbekirê (30 - 70), Kela Merdînê (71), Kela Xatûniyê (72), Kela Şengarê (79), Kela Miaferqînê (81), Kela Xezo (95 - 96), Kela Bitlisê û Şêherê Bitlisê (103 - 158), Kela Exlatê (158 - 161), Kela Adilcevazê (171 - 175), Kela Ercişê (175 - 178), Kela Bargîr (178), Kela Amîq (179), Kela Wanê (190, 207) û yê din.

Melûmetiyên here bi hewasdar û berjewend di rêbarnama Evliya Çelebida li ser şêher û kelayên Diarbekir, Bitlisê û yê Wanê hatine nivisandinê. Li vira ezê melûmetiyên wi derheqa kela û bajarên Diarbekir û Bitlisêda bi kurteberî elamî xwendevanên me delal bikim.

Derheqa Diarbekirêda ewî nivisiye: "Diarbekir di wextê Siltan Selimda Eyalata serbixwe bû, jêra digotin 'Eyalata Diarbekirê ya wezîretîya toxli', donzêh sîncaqên wê hebûn û pênc sîncaqên serbixwe ji digîhiştine Diarbekirê. Dewleta (Siltan) zîamet û timar ji 19 sîncaqên din dişandin û dida Diarbekirê, ji wan sîncaqan heşt sîncaq yê Kurdan bûn. Di zemanê zêftkirîna bî fermîna Beqlî-paşa ev sîncaq heta-hetayê serbixwene, mirtîya mirên wan sîncaqan digîhiye kurê wan, kurê kurên wan. Hatûbera Diarbekirê heye, zîamet û bazîrganê wê hene, seresker û leşkergehê wê hene. Seresker û leşkergehê serbixwe hene, ew serwerî li si hezar erî dîkin. Di wextê şêda Zaym û bazîrganê Diarbekirê tevi sereskerê eskerê Diarbekirê diçine şer." Sîncaqên Osmanîyê, yê li nav Eyaleta Diarbekirêda evê jêrîna: Sîncaxarputê, ya Erxîne, ya Sererekê, ya Nesebinê, ya Hesenkefê, ya Çumuşgezê, ya Seerdê, ya Mîyafêrîqînê, ya Axçê, qela Nesebinê, ya Xapurê, ya Şengarê. Diarbekir peytextî (navenda) padşayê. Hukumdarên wan Sîncaqan begên Osmanîyanin. Hukumdarên malbavan yê sîncaqan evin: Sihman, Qulp, Mahran, Tercan, Atak, Pertek, Çebaxçur û Çermek. Çaxê ocaxa wan kor dibe ew dibîne sîncaqên Osmanîyî yê biçûk."

"Di Eyaleta Diarbekirêda ev sîncaqên jêrîna yê serbixwene: Cezîre, Egil, Genc, Palû û Xezro. Ewê serbixwene, jêra dibêjin "Mirê miran" lê di wextê şer gerek herme şer, piştî dewleta Osmanîyê şer bîkin."

Di her sîncaqên Diarbekirêda (di sîncaqên wê serbixweda û di sîncaqên ne-serbixweda) mirê şêher heye, mirê pîsan heye, mirê kwexa heye, mirê kaçok he-

ye, defterdarê bazîrgan, yê kwexa, yê malî, yê eskerî hene. Bi qanûnî her sîncaqek du hezar eskerê wê heye, çebîrxana wan heye.

Evliya Çelebi dînvîse Diarbekir mezîne, têda sezda mîzgeft hene, di wan mîzgeftanda xutbe dîxûnî, medrese hene, di medresanda quranê û hedisê dîxûnî; şêxan, feqîyan hazîr dîkin. Medresa here mezîn di mîzgefta Mîrcanîyêdaye, di mîzgeftanda medresa Şafî heye. Di mîzgefta Pexamberda gelek feqî hin dîbin. Şêx quranê û hedisê Pexamber dîxûnî, ezber nakin, yê ezber wan dîxûne, wi hesab nakin ulmdar.

Li Diarbekirêda çend şayîrên xweş û zîman şîrîna hene, mesele, Fîzûlî û Ruhî. Evliya Çelebi dînvîse "ez tev wan rûniştîm, mîna bi tevi wan xeberda, bi rastî ew nîmûne edebene û mezîmî".

Li paşê Evliya Çelebi dînvîse "Li Diarbekirêda gelek xan, mal, kervansera û bazîr hene. Xaniyê here mezîn yê Huseyn-Paşayê, te tîre kelaye, li aliyê Dergê Merdînê xaniyê Bazîrganî herî bedew û rînde, li nav şêherda gelek xanên pêşekaran hene. Bazîrên şêher evin: Bazara Huseyn-Paşa, bazara etaran, bazara delalan, bazara asîngeran, bazara çelengaran, bazara gewherfîroşan, bazara zeringera (çergeran), bazara pelavdîrûyan, bazara kurtandîrûyan, bi kurteberî heta şêst bazîr di şêherda hene", her çî tîştên kel-pel, kurtal û gewherên bi nîrx, her çî lazîme di bazaranda heye. Kervansera bazara hespan, xaniyê bazîrganan û pêşekaran li nav şêherda gelekî, mal û xaniyên berz û bîlînd jî zehfîn, ji wan weke Heftê penc mal yê zanyar, şêx, wezîr û wekilanin.

Xelqê şêher Kurd, Tirkmen, Ereb û Ecemîna; Ermenî jî têda hene. Xelq bi zîmanê xwe dîaxîvîna (xeber dîdîna). Pîranîya xelqê bazîrganan, kirîna û fîrotîna têda gelege, hîmek xelq qulxîdarîna, mirîna; hakimê Merdîne, Qerdaxê û rojnamaçî û yê din li diwanêda xîzmet dîkin; xelqê din li şêherda xereqî îş û karê xwene". Evliya paşê dînvîse "Di Diarbekirêda şûr û depance, kulîng, tevîr, teverzîna, xencer, rîm û tîran çê dîkin, ku di dînyayêda bi navûdengîna. Hesînger, hosta û musger di wextê xebata xwe wusan çakuçan lê dîxîna, û diwêşîna, ku dengê muzîqa û mîqame sega û huseynî û yêd bi avazê xweş jê tîna, her kes dîxwaze guh lê be; mîzger û zerker tîştên wusan rînd û qeşeng jî zer û kevîra dirust dîkin, ku bi nîrx û bê wene, li ser şîkîl wîna û nîgaran dîkeşîna".

Evliya Çelebi wusan jî derheqa kaniya, çavkaniya, çem, rubar, bax û baxçe û seyrangên Diarbekirêda dînvîse; melûmetiyên bi hewasdar derheqa form û rengrûyê cil û bergê jin û mîrandîna nivisîne.

Bi nivîsara Evliya Çelebi em pê dihesîna, ku serwerîya Diarbekirê bi tundurust

û sazmanî bu, ku hebûna wê û serwerîya eskerê wê gîşk bi dem û dezge û tundurust bûn. Eger li vîra ez mîna Evliya Çelebî yeko-yeko nav û nîşanên wan bînvîsim, xwendevanên me wê bîxunîna û bêjîna bi rastî û rasteqîna di zemanê sedsalîya XVII'da Diarbekir navenda Kurdistanê bû, mîna dewleteke serbîxwe bûye.

Melûmetiyên jêrîna yê serwerîya şêher, yê bacê beg û hukumdarên (fermankarên) eyaleta Diarbekirê vê gotîna baş îşbat dîkin.

Evliya Çelebî nav û nîşanên van fermankerên Diarbekirê jêrîna dînvîse:

"1. Nîhêrvanê gîştî û serdarê mezîna yê wezîrê Diarbekirê, 2. Kwexa, 3. Fermankerê Cîzîre, 4. Fermankerê Egilê, 5. Fermankerê Gencê, 6. Hukumdarê Palû, 7. Hukumdarê Hezo; ew tev wan hîjde mîra jî serîda navê wan gotî tev wan dibîne bîst û pênc hukumdar, li paşî wan: 26. Hukumdarê malî, 27. Kwexa çavuşan, 28. Defterdarê zîametê, 19. Emîndarê defterê, 30. Emîndarê çavuşan, 31. Nîvîskarê çavuşan, 32. Begê tempî, 33. Serokê çerê, 34. Li her sîncaqêda begêk tevî serokê çerê û si û heşt afîsêra dîbe heftê; 71. Kwexayê esker, 72. Serdarê yanîçer, 73. Qeladar, 74. Huseyn efendî rojnameçî, 75. Kar be deste beytul mal, 76. Serokê şêher, 77. Axayê daruxê, 78. Bacgirê Gumrîyê, 79. Xercîstîna, 80. Bacgirê malan, 81. Şabender, sesed begên biçûk jî li ser vanda zêde kîna, dîbe heta çarsed hukumdarên Diarbekirê." Li herîmandî mela û muftîyê herîmê hene, herçend eva dera Kurdistanê, têda muftî û neqîbe şerîfe mezhebê hene, hemû şafîne.

Evliya Çelebî wusan jî nivîsiye, ku hukumdarên Eyaleta Diarbekirê jî kê bac distandîna.

Ewî nivîsiye, ku hukumdar û fermankerên eyaleta Diarbekirê jî van mirên sîncaqan bac distandîna: "Bacê mirê Lîva Hezo (219999), yê mirê lîva Erxenîyê (200515), yê mirê Sîverek (403043), yê mirê Ataçê (4472), yê mirê Tercîlê (445300), yê mirê Çermekê (214000), yê mirê Hesenkefê (203955), yê bînemala Egilê (269750), yê Çebaxçurê (370000), yê mirê Çumuşgezê (334223), yê mirê Sexmanê (349007), yê mirê Seerdê (223772), yê Axçeqelayê (200000), yê mirê şêher (191517), yê mirê pîsan û pozan 100000, yê malbavê Qulpe (166668), yê mirê Xancokê (427800), yê mirê Pertekê (380000), yê mirê Gence (278300), yê defterdarê xezna Qerê Amîdê (130395), yê kxweyê defterdarê Diarbekirê (100924), yê defterdarê Zîametê (80000) axçe bûn. (36 - 38).

Xen jî medreseyên li rex mîzgeftanda, yê ku têda dersê dîna û dîyanet, feqîya hin dîkin; Evliya dînvîse, ku li Diarbekirê (Dûmahîk li Rûpela 9'an)

12 EYLÜL EYLEMİ VE "DEVİRİM

Türkiye'de yıllardır gücünü ve cephe konusunda tartışmalar oluyor. 12 Eylül öncesinde bu alanda küçümsenmeyecek çabalar sarfedildi. Faşist cuntanın işbaşına gelmesinden sonra ise bu çalışmalar daha da yoğunlaştırıldı.

Özgürlük Yolu'nun Türkiye'de anti-emperyalist demokratik ve Kürdistan'da ulusal demokratik bir cephenin kurulması konusunda savunduğu görüşler ve verdiği mücadele herkesçe bilinmektedir. Öyle sanıyoruz ki bu sorunla ilgili olarak açıklığa kavuşturulmuş herhangi bir husus mevcut değil.

Gene Yurtdışında ve özellikle Federal Almanya'da da aynı doğrultuda çalışmalar sürdürülüyor. Şimdiye kadar değişik örgütler arasında görüşme ve tartışmalar yapıldı.

F.Almanya'da yayınlanmakta olan "Devrimci İşçi" gazetesinin de zaman zaman gücünü çalışmaları konusu üzerinde durduğu oldu. "Devrimci İşçi" 15. sayısında bu soruna geniş yer ayırdı ve özellikle KOMKAR'a yönelik çeşitli "eleştiriler"de bulundu.

F. Almanya'da Gücünü Çalışmaları ve "Devrimci İşçi'nin Tavri

Aslında KOMKAR'ın yurtdışında oluşturulacak bir gücünü konusunda yürüttüğü çalışmalar ve konuya ilişkin görüşleri kitleler tarafından yeterli ölçüde bilinmektedir. Elbette KOMKAR'ın sorunu ele alış tarzını ve ilkelerini en iyi bilen gruplardan birisi de "Devrimci İşçi"dir. Ama o KOMKAR'a "eleştiriler" yöneltirken tüm bunları görmemezlikten geliyor ve sıradan bir demagojiyle yetinmek istiyor.

Son zamanlarda özellikle faşist cuntanın işbaşına gelmesinden sonra diğer demokratik güçlerle olduğu gibi "Devrimci İşçi" ile KOMKAR arasında da çeşitli görüşmeler yapıldı. Ancak Dengé KOMKAR'ın geçmiş sayılarında ayrıntılı biçimde tartışıldığı gibi değişik nedenlerle bugüne kadar böyle bir gücünü gerçeğeleştirilmesi mümkün olmadı. "Devrimci İşçi" KOMKAR'la yaptığı görüşmelerde sürekli olarak Maoocu grupları öne sürdü. Hatta "Biz siz ve HK birlikte bir eylem gerçekleştirebiliriz" diyecek kadar hayalciliğini ileriye götürdü. KOMKAR sorumluluk duygusuyla hareket ederek "Devrimci İşçi'nin bu tür hayalci görüşlerini her seferinde nedenlerini açıklamak suretiyle geri çevirdi. Bütün bu görüşmeler sırasında KOMKAR, gücünü temel teşkil edecek ilkeler üzerinde dururken, "Devrimci İşçi" bu düzeyde tartışmaktan sürekli olarak kaçındı ve "ne olursa olsun birlik gerçekleştirelim" mantığıyla ortak öylem önerilerini tekrarladı durdu. Hatta mayıs ayında yapılan bir görüşme sırasında "Koşullar değişti. Av-

rupa Konseyi öncesinde biz, siz ve HK birlikte bir eylem gerçekleştirip, bir halkayı oluşturabiliriz" dedi. KOMKAR temsilcisi bunun üzerine "HK ile bizim bir araya gelebileceğimizi bilmeniz gerekir. Oluşturulacak gücünü eğer emperyalizme ve faşizme karşı olacaksa, bizim HK ile bu noktalarda anlaşmamıza olanak bulunmadığını siz de biliyorsunuz" dediğinde, "Devrimci İşçi" temsilcisi "Teori önemli değil. Bir eylem halkası meydana getirelim teorisi de arkadan gelir. Biz de geçmiş politikamızı bıraktık, şimdi FİDEF'le bir araya gelmeye çalışıyoruz" karşılığını verdi. KOMKAR temsilcisinin geçmişte FİDEF'i "düzen örgütü" olarak değerlendirip onunla gücünü gitmeme biçimindeki politikayı değiştirmelerinin olumlu bir gelişme olduğunu belirtmesi üzerine ise "Türkiye için değil, sadece Avrupa ile sınırlı olmak üzere onlara ilişkin politikamızı değiştirdik" dedi.

Daha sonra ise 12 Eylül öncesinde gücünü çalışmaları gündeme geldi. "Devrimci İşçi" bu gelişmeleri ele alırken de gerçek durumu tahrif ediyor. Önce çağrının yapıldığı sırasını değiştirmekle başlıyor işe. 12 Eylül nedeniyle ilk çağrı KOMKAR tarafından yapıldığı olmasına rağmen, "Devrimci İşçi" bunu Türkiye Komitelerine yani kendisine malediyor. Oysa elinde çağrı mektupları var, eğer isterse ona bakıp kimin önce çağrı yaptığını öğrenebilir.

Türkiye Komiteleri tarafından yapılan çağrı metninde Aydınlikçıların ismi de vardı. Daha sonra toplantıya katılan örgütler buna sert tepki gösterince onların ismi metinden çıkarıldı. Hiç kuşkusuz Aydınlik taraftarları çağrılırken "Devrimci İşçi'nin onayı alınmıştı. Onun bundan haberi olmadığını söylemesi kendisini temize çıkaramaz. Almanya'da yaşayan herkes Türkiye Komiteleri'nin "Devrimci İşçi" ile olan ilişkilerini bilir. Türkiye Komiteleri'nin "Devrimci İşçi'nin bilgisi dışında örgüt saptayıp çağrı yapması düşünülemez bile. Kaldı ki bunun "ne olursan ol gel" anlayışıyla hareket eden "Devrimci İşçi'nin politikasına aykırı bir yönü de yok.

"Devrimci İşçi" gerçekleri çarpıtımda öylesine rahat hareket ediyor ki, KOMKAR'ın çağrı yaptığı grupların isimlerini sayarken bile bir kısmını görmemezlikten geliyor.

"KOMKAR kendi akrabalarına (FİDEF, TIP, TSİP, TKP (B), DUD-DAK ve "Devrimci İşçi"ye çağrı yapmıştı."

"Devrimci İşçi'nin başka bir gruba karşı takınılması zorunlu politik ağırbaşlıktan yoksun ifade tarzı bir yana, elindeki yazılı belgeyi tahrif ediyor. Oysa Dengé KOMKAR'ın geçen sayısında da belirtildiği gibi "Devrimci İşçi'nin saydıklarının dışında çağrı şu grupları da kapsıyordu: KKDK, HDF, İşçinin Sesi, Halkçı Devrimciler (HDF), Yurtseverler Birliği, Tekoşin, Birlik Yolu, Dev-Sol, Kurtuluş,AKSA.

"Devrimci İşçi" bu grupların isimlerinden neden bahsetmediğini nasıl açıklayabilir acaba? Daha sonra "Devrimci İşçi" bir noktada durması gerektiğini düşünmeden aynı yöntemle yazmaya devam ediyor:

"KOMKAR'ın yaptığı çağrıya katılan bizler bu platformun yeterli olmadığını, tüm anti-faşistlerin katıldığı toplantının yapılması gerektiğini bunun dışında oluşturulacak yapılara karşı olduğumuzu bildirdik. KOMKAR dahil tüm gruplar bu teklifi olumlu buldular ve Türkiye Komiteleri'nin toplantıları tek görüşme alanı oldu. Ve sorunlar 2. TK toplantısında etrafına tartışılmaya başladı".

Elbette "Devrimci İşçi" aklına ne geliyorsa onu yazmakta serbesttir. Ama en azından orada bulunan diğer grupların gelişmeleri unutmadığını hatırdan çıkarmamak zahmetine katlanmalıydı. Gerçekte durum "Devrimci İşçi'nin söylediği gibi değildi. Tüm gruplar KOMKAR'ın yaptığı çağrıyı olumlu bulduklarını belirttiler. "Devrimci İşçi" de aynı şeyi söyledi ancak HK ve PKK'nın çağrılmamış olmalarını eksiklik olarak değerlendirdiklerini belirtti. Verilen cevapta, bu iki gruba bir araya gelmenin ilkesel olarak mümkün olmadığı açıklandı. Bunu yalnız KOMKAR değil, diğer gruplar da söylediler. Ama Vebadan kaçarcasına ilkelerden kaçın ve sanki hiç böylesi konular tartışılmamış gibi onları gözardı etmeye çalışan "Devrimci İşçi" için tüm bu gerçekler önemli değil tabii ki. Onun için önemli olan "büyük işler becermiş" havasına girmek, zaaflarını gizlemektir.

Üstelik Türkiye Komiteleri'nin toplantıları tek görüşme alanı da olmadı. Bu toplantıya katılan ve KOMKAR'ın çağrısına olumlu cevap veren örgütler, kendileri için esas olan bu çağrı sonucu düzenlenen Düsseldorf toplantıları olduğunu kabullendiler. Ama Köln toplantısına da temsilci gönderdiler. Amaçları ise Alman demokratları önünde de gücünü ilişkin görüşlerini açıklamak ve ortak olarak saptadıkları ilkelere uygun tarzda mümkün olan en geniş eylem birliğini gerçekleştirebilmektir.

KOMKAR ve diğer bazı gruplar bu toplantılarda muhatapın Maoocular olmadığını, onlarla tartışacak birşeyleri bulunmadığını belirttiler. Asıl muhatap olan Alman demokratlarına Maoocularla birlikte neden bir eylem birliğine gitmediklerini açıkladılar. Ama "Devrimci İşçi" sürekli olarak sorunu bu gruplarla ve özellikle de KOMKAR'la Maoocular arasında bir tartışmaya dönüştürmek istedi. O bir süre bununla avunduktan sonra gerçekle yüz yüze geldi. Başvurduğu taktikler tutmayınca bu sefer de aklına eseni kâğıda dökerken sözde gücünü gerçeğeleştirilmesine hizmet etti

"Devrimci İşçi" KOMKAR adına toplantıyı izliyen arkadaşımızı da saygı-

ICI İŞÇİ,,NİN MANEVRALARI

sızca dil uzatacak kadar ileri gidiyor ve karalamalarına şöyle devam ediyor:

"...ve bu zati muhterem orada olmasaydı sorun kökten haledilmişti..

"Sorunu kişilere bağlamıyoruz. Bir şey açıkça ortaya çıkmıştır. KOMKAR, kesinlikle HK, DHB, ATİF ile birlikte yürüyüş taraftarı değildi ve görüşmelere bu ekibi dışarı atabilmek amacıyla katıldı...

"Ve tekrar edelim: 12 Eylül yürüyüşü sadece ortak eylem yapılmak istenmediği için yapılmamıştır. Ortak eylem yapmanın önünde başkaca politik hiç bir engel kalmamıştır".

Yukarıdaki alıntılar arasında bulunan çelişkiler "Devrimci İşçi"nin kafa karışıklığını yeterli ölçüde ortaya koymuyor mu? Bir yerde toplantıya katılan arkadaş-

ı zı kastederek "O olmasaydı herşey ...olmuştu" diyor. Daha sonra ise sorunu kişilere bağlamadıklarını belirtip kendi kendisini yalanlıyor. Gene bir yerde KOMKAR'ın HK, DHB ve ATİF'i dışlamak için toplantılara geldiğini söylerken, başka bir yerde, ortak eylem yapmanın önünde politik bir engel kalmadığını ve sadece ortak eylem yapılmak istenmediği için bunun gerçekleşmediğini belirtiyor. Bunların birisi doğru ise diğeri değildir. Ya KOMKAR adı geçen Maoçu grupları dışlamak için katıldı -ki bu taktirde sorun politiktir- ya da politik bir neden yokken sadece eylem yapmak "istemediği" için yapılmadı. Anlaşılan hangisinin doğru olduğunu saptamak için yazı turaya baş-
vurmak gerekiyor.

"Devrimci İşçi" KOMKAR'ın yürüyüş izni almış olmasını ise şöyle değerlendiriyor:

"KOMKAR tüm gruplarla ortak yürüyüşe evet dediği halde (bir takım gerekçelerle ki bizce hiç önemli değildir) herkesin hızlı davranarak Türkiye Komiteleri'nden önce yürüyüş izni almış ve bu izni bir koz olarak kullanmış ve komitelere devretmemiştir. Bunu kendi aklınca baskı unsuru olarak elinde tutmuş ve yürüyüşün propaganda çalışmalarını geciktirmiştir".

Herşeyden önce şunu belirtmek gerekir ki böylesi ayak oyunları KOMKAR'a değil, "Devrimci İşçi"ye aittir. Onun KOMKAR'ın yaptığı çağrıya Türkiye Komiteleri eliyle bir karşı-çağrı yaptırması bunun açık bir örneğidir. KOMKAR, birlikte bir eylem gerçekleşsin veya gerçekleşmesin yani yalnız başına kalsa da Köln'de yürüyüş yapmak üzere izin almıştı. Herhalde bunun yadrganacak bir yönü yoktur. Hiç kuşkusuz eğer birlikte bir yürüyüş gerçekleştirilebilmiş olsaydı yer komitelere devredilirdi. Ama KOMKAR bütün gruplarla birlikte bir yürüyüş yapmaya "evet" demiş değildi. "Devrimci İşçi"nin kendisi de KOMKAR'ın Maoçu grupları dışlamak amacıyla toplantıya katıldığını söylüyor. Ve elbette yürüyüşün durumu bel-

li olmayınca yer devri de söz konusu olamazdı. KOMKAR'ın "bir takım gerekçelerle" yürüyüş izni aldığını belirten "Devrimci İşçi", bu gerekçelerin kendilerince hiç önemli olmadığını söylüyor. İyi ya zaten "Devrimci İşçi" için gerekçelerimiz önemli olsun diyen mi var yoksa? Bu da kendi kendisini kâhya görme alışkanlığının belirtisimidir acaba?

"Devrimci İşçi", 14 mart Frankfurt yürüyüşü ile ilgili olarak da yakıştırmaya bir cümleyi tırmak içinde vermek suretiyle KOMKAR'a maalemeğe çalışıyor.

"HK'ya güvendiklerini, anti-faşist olarak gördüklerini ama DHB ve ATİF'e güvenmediklerini bildirdiler".

Herşeyden önce KOMKAR'ın "Devrimci İşçi"ye böyle birşey söylemesinin nedeni yok. Kaldı ki eğer KOMKAR, HK'ya güvence ve onunla güçbirliği yapmak istese kendisi bu hareketle görüşerek mevcut sorunları tartışır. Pek te güvenilir olmadığı halde "Devrimci İşçi"yle görüşen KOMKAR, güveneceği bir HK'ya neden görüşme önerisi götürmesin? Bu işin hakemliği herhalde "Devrimci İşçiye" kalmış değil. Ama ne var ki özünde böyle bir şey yok. Anlaşılan KOMKAR, "Devrimci İşçi" ile görüşmeler yaparken yanına bir teyp almamakla veya ortak imzalı tutanak tutmamakla yanlışlık yapmış.

"Devrimci İşçi"yi Demagoji Yapmaya Zorlayan Onun Politik Çıkmazdır

"Devrimci İşçi"nin yazısında, KOMKAR ve diğer gruplar arasındaki ilkesel farklılıklara hiç değinmemesi, sıradan bir demagojiyle yetinmek istemesi basit nedenlere dayanan bir zaaf değildir. Bu nedenleri daha sağlıklı bir şekilde değerlendirebilmek için kısaca geçmişteki politikalarına göz atmakta yarar var.

"Devrimci İşçi"nin savunduğu politik hareket 12 Eylül'den önceki dönemde Türkiye'yi sağlıklı bir biçimde tahlil etmedi. "Oligarşik dikta" ve "sürekli faşizm" gibi maddi temeli bulunmayan teorilerle kitlelerin karşısına çıktı. O günkü nisbi demokratik ortamın önemini kavrayamadı. Faşizan baskılarla, faşist iktidarı birbirine karıştırdı. Burjuva iktidarlarının tüm anti-demokratik uygulamalarını faşizmle eşdeğer gördü. Düşmanın gücünü küçümsedi ve kitlelere kolay devrim vadelerinde bulundu. Sol sektör anlayışı nedeniyle anti-faşist güçbirliğine ve cepheye gerekli önemi vermedi. Demokrasi mücadelesinde yeralması gereken bir çok örgütle "düzen örgütleri" diye güçbirliğine yanaşmadı.

Ama buna karşılık Türkiye'de gerçekçi bir faşizm tahlili yapan, yaklaşımda olan tehlikeyi zamanında gören ve buna uygun bir güçbirliği ve cephe politikası izleyen hareketler oldu. Bunlardan birisi

de Özgürlük Yolu'ydu. Özgürlük Yolu, 12 Eylül'de karşı karşıya kalınan durumu çok önceleri görmüş ve buna karşı yapılması gerekenleri ortaya koymuştu. Faşist tehlikenin önlenmesi ve herşeye rağmen iktidara gelirse ona karşı da mücadele verilebilmesi için Türkiye'nin genelinde anti-empeyalist demokratik cephe, Kürdistan'da ise ulusal-demokratik cephe kurulması gerektiğini savunarak, bu yolda çaba harcadı.

Faşizm tehlikesini küçümseyenler 12 Eylül gelip çatınca yanıldıklarını anladılar. Onlar 12 Eylül öncesi ile sonrası arasındaki farkı, faşist zorbalığın ne olduğunu acı deneylerle öğrendiler. Kuşkusuz yanlış tutumun faturasını en ağır biçimde ödiyen hareketlerden birisi de "Devrimci Yol" oldu.

Zaten "Devrimci İşçi"nin kendisi de geçmişte hatalı bir politika izlediklerini kabul ediyor:

"12 Eylül sonrası yeni bir dönemdir. Eski hastalıkları ve çocuklukları aşmak zorundayız... Biz hatalı ve hastalıklı kafalarımız nedeniyle darbeler yedik diyoruz".

Açıkta ki eğer bir hareket hatalı hareket ettiğini kabul ediyorsa, bu hataları açık biçimde ortaya koyması ve onlardan kurtulmak için çaba harcaması gerekir. Oysa "Devrimci İşçi"nin durumu hiç te böyle değil. O "hatalı hareket ettik" deyip meseleyi geçiştirmeye çalıştığı gibi, yeni yeni yanlışlıklar yapmaktan da kurtulamıyor.

12 Eylül deneyi ile birlikte görüşlerinin tutarsızlığı açık biçimde ortaya çıkan "Devrimci İşçi" yeni dönemde henüz net bir görüşe sahip değil. F.Almanya'da cuntayı teşhir etmek ve idamlara karşı çıkmak amacıyla birlikler oluşturulmasından yana görünüyor ama Türkiye ile ilgili olarak henüz ellerinde ilkel bir program yok. Zaten Türkiye'yi kapsayan güçbirliğini gündeme getirmekten kaçınması ve yurtdışında bunun çalışmasının yapılmıyacağını belirtmesi de aslında pusulasız kalmış olmasındadır.

Ama bir yandan politikası belli olmadığı için Türkiye ile ilgili güçbirliği çalışmalarını gündeme getirmekten kaçınırken, diğer yandan onunla ilgili olarak bir takım şeyler yazmaktan da geri kalmıyor. Kısa vadeli hesaplarla "devrimci" acayiplikler yapmayı sürdürüyor.

"... Çünkü sınıf mücadelesinin tayin etmediği, Türkiye gerçeklerine değil, uluslararası merkezlere göre yaratılan birlikler tehlikelidir. Birlikler Moskova'ya ve Tiran'a karşı takınılan tavırlara göre değil, cuntaya karşı takınılacak tavıra ve programa göre olmak zorundadır".

Ancak onun keskin "devrimci tahlilleri" bu kadarla da kalmıyor tabii: "Politika yapmak iddiasında olan gruplar cuntaya korku salacak büyük bir yürüyüşü, yürüyüş sırasında bir iki slogan atılması ihtimali bahanesiyle baltalıyorlar. Yani bir

şey KOMKAR açısından kesinlikle belli olmuştur. KOMKAR için faşizme karşı mücadelenin hiç önemi yoktur. Faşist cuntaya karşı olmanın temel şartı Moskova'ya karşı olup olmamaktır. KOMKAR bu kafayla faşizme karşı birlikler değil Moskova'ya sevenler derneği kurmakla uğraşsa daha iyi olur", diyor.

Görüldüğü gibi "Devrimci İşçi"nin çıkması o derece büyük ki ondan kurtulacağını umarak çırpındıkça batıyor. Yılların ardından birden bire uyanıp da "hatalı ve hastalıklı" kafaya sahip olduğunu farkedince telaşa kapılıyor, sağa sola rastgele saldırılarda bulunuyor. Ve bu arada zaman zaman burjuvazinin küflü silahlılarıyla kuşanmış olarak meydana çıkması da kaçınılmaz hale geliyor.

"Devrimci İşçi" tartışmada yöntem olarak demagoji yapmayı seçtiği için son derece önemli politik olayları ve buna bağlı olarak değişik hareketler arasında mevcut bulunan görüş ayrılıklarını basite indiriyor. Türkiye'de verilen mücadelenin dünyada olup bitenlerle hiç bir bağlantısı yokmuş gibi hareket ediyor ve sanki ayda yaşıyor.

Oysa sorun "Devrimci İşçi"nin göstermek istediği gibi basit değildir. Onu "bir iki slogan atmak" biçiminde basitleştiren anlayış ancak "Devrimci İşçi" gibi ilkesiz orta yolcu görüş sahiplerinin yapabileceği bir iştir.

Günümüzde Sovyetler Birliği'ni Sosyalist bir ülke olarak değerlendiren hareketlerin yanısıra onu "sosyal emperyalist" diye nitelendiren gruplar da vardır. Ve elbetteki bu görüş ayrılıkları Türkiye'de oluşturulacak güçbirliği çalışmalarını da etkiler. Çünkü Türkiye'de verilecek anti-faşist mücadele dünya üzerinde ilerici ve gerici güçler arasındaki mücadeleden kopuk değildir. Bize göre oluşturulacak güçbirliğinin Türkiye'nin genelinde anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-sovenist ilkeler üzerine inşa edilmesi gerekir. İşte KOMKAR'ın ötedenberi savunduğu ve "Devrimci İşçi"nin ise duymak istemediği ilkeler bunlardır. Gruplar ancak bu ilkeler doğrultusunda ve ortak noktalarda anlaşabildikleri taktirde güçbirlikleri gerçekleştirilebilir. Açıkta ki sosyalist ülkeleri "sosyal emperyalist" diye nitelendiren gruplarla KOMKAR'ın emperyalizm konusunda ortak bir noktada anlaşabilmesi mümkün değildir. Aynı durum "sosyal faşizm" konusu için de geçerlidir.

"Devrimci İşçi" "cuntaya karşı bir araya gelelim de nasıl olursa olsun" mantığıyla hareket ettiği için tüm bu gerçekleri görmemezlikten geliyor. O, bu görüş ayrılıklarını Moskova'ya veya Tiran'a bağlamak şeklinde göstermeye çalışıyor. Ancak bugün sıkışık durumda olduğu için ilkesiz birlikler peşinde koşan "Devrimci İşçi"nin uluslararası planda ilerici güçlerle gerici güçler arasında verilen mücadelenin Türkiye'deki anti-faşist mücadeleyi ne ölçüde etkilediğini bildiği de açıktır. Yoksa kendisi F.Almanya'da yabancı kamuoyunun desteğini sağlamak için bu derece çırpınıp durmazdı.

"Devrimci İşçi"nin "KOMKAR için faşizme karşı mücadelenin hiç bir önemi yoktur" şeklindeki sözlerinin tartışmaya

değer bir yönü yok. Böylesi şaşkınlık belirtileleriyle uğraşmak boşuna zaman harcamaktan başka birşey değil. Ama bir takım sorumlulukları bulunduğunu bir türlü aklına getirmiyen "Devrimci İşçi"nin KOMKAR için faşizme karşı bir olmanın temel şartının "Moskova'ya karşı olup olmamaktır" biçimindeki iddiası üzerinde durmak gerekir. Çünkü bu demagoji "Devrimci İşçi"nin en basit gerçekleri bile nasıl çarpıtığının bir göstergesidir.

Güçbirliği çalışmalarını izleyen tüm grup ve kişiler KOMKAR'ın görüşlerinin çok net olduğunu bilir. Ve elbette kendisiyle konuşulanları ve Denge KOMKAR'da yazılanları unutmuyorsa bunları en iyi bilmesi gerekenlerden birisi de "Devrimci İşçi"dir. KOMKAR, ötedenberi "Devrimci İşçi"nin güçbirliği içerisinde yer alması gerektiğini savundu. Hatta Sovyetler Birliği'ni değerlendirişleri aynı olan hareketlerden gelen ve sonuçta "Devrimci İşçi"yi dışlamaya varacak olan birlik önerilerini de kabul etmedi. "Goşistlerle güçbirliği yapılmaz" görüşüne karşı çıktı. Bu konuda oldukça geniş polemikleri oldu.

KOMKAR onun güçbirliği içerisinde yer alması gerektiğini savunur ve bu konuda çağrılarda bulunur, görüşmeler yaparken; "Devrimci İşçi" kalkıp "KOMKAR için faşizme karşı mücadelenin hiç önemi yoktur. Faşist cuntaya karşı olmanın temel şartı Moskova'ya karşı olup olmamaktır" derse kendisini kim ciddiye alabilir? Öyle ya eğer KOMKAR için tek ölçü "Moskova'ya karşı olup olmamak"sa, "Devrimci İşçi" gibi Moskova'ya karşı olma yarışında başa güreşmek isteyen bir grupla neden güçbirliği görüşmelerinde bulunsun ve ısrarla onun bu birlik içerisinde yer alması gerektiğini savunsun?

KOMKAR, güçbirliği çalışmalarını sürdürürken grupların Sovyetler Birliği'ni değerlendirişlerinin mutlaka aynı olması gerektiğini şimdiye kadar savunmadı. Başka sorunlarda olduğu gibi bu konuda da anti-faşist güçler arasında görüş farklılıkları bulunabileceği bilinciyile hareket etti. "Devrimci İşçi" HDF ve Yurtseverler Birliği'ne eylem çağrısında bulunması da bu anlayışın sonucudur. Ama KOMKAR, dünya sosyalist hareketini karşısına alacak, Türkiye halklarının mücadelesini dünya ilerici, devrimci hareketinden soyutlayacak ve emperyalizmin ekmeğine yağ sürülecek güçbirliklerinde de yer almaz ve almayacaktır.

Eğer "Devrimci İşçi" güçbirliği konusunda gerçekten yararlı olabilecek bir tartışmadan yana ise sorunu basite indirmekten kaçınmalı ve KOMKAR'ın hem Türkiye geneli ve hem de Kürdistan için savunduğu güçbirliği ilkelerini ele alıp değerlendirmelidir. KOMKAR'ın getirdiği önerilerden hangisine katılmıyor ve karşısında neyi savunuyorsa onu ortaya koymalıdır. En basit gerçekleri bile tersyüz ederek bir yere varlamıyacağını iyi bilmeli, hiç değilse kendisine sempati duyan insanların gelişmeleri izlediklerini ve kimin neyi savunduğunu az çok bildiklerini göz önünde bulundurmalıdır.

Türk burjuvazisi yıllardanberi ilerici güçlere karşı saldırıda bulunurken anti-sovyet silahı elinden bırakmıyor. O, kitle-

leri aldatılmak amacıyla bütün kötülüklerin kaynağının Moskova olduğunu yaygınlaştırmaya çalışıyor. Bugün aynı çabanın eskisine göre daha da yoğunlaştırılarak sürdürüldüğünü görüyoruz. Hatta "Devrimci İşçi"nin görüşünde olan insanlar bile bu tür gerekçelerle saldırıya uğruyorlar. Ama ne gariptir ki "Devrimci İşçi" bu basit gerekçeleri bir kenara bırakıyor ve burjuvazinin küflü silahına sarılarak KOMKAR'a "Moskova'ya sevenler derneği" kurmayı tavsiye(!) edecek kadar ciddiyeten uzaklaşıyor. Üstelik de "Devrimci İşçi" KOMKAR için bunları yazarken, başka sayfalarında kendisine burjuva yöntemleriyle saldırdığını ileri sürerek bazı gruplardan yakınıyor.

Aslında "Devrimci İşçi" için sorun başkadır. O giderek utangaç Maoculuğu üzerinden atmak istiyor. Maoçu gruplarla bir araya gelmek için sabırsızlanıyor. Ama bunu yapmadan önce de bazı manevralara girişiyor. Kitleye, güçbirliğinin oluşturulması doğrultusunda çok çaba harcadığını ama herşeye rağmen başarılı olmadığını göstermek istiyor.

Elbette "Devrimci İşçi" kendi kendisini istediği gibi değerlendirebilir, istediği gruplarla güçbirliğine gidebilir ve "Direniş Cepheleleri" yaratabilir. Bu onun bileceği bir iştir. Ama eğer "Devrimci İşçi" utangaç Maoculuktan kurtulmak istiyorsa bunu başkalarına çamur atarak yapmaya kalkışmamalı ve Orta yol politikası izlemekten vazgeçmeli. Nasıl bir güçbirliği yapmak istiyorsa onu ortaya koymalı ve o doğrultuda çaba harcamalı. Hiç değilse o zaman belki kendi çizgisinde tutarlı davranabilir ve herkes te onun ne istediğini net olarak görebilir.

Sonuçta "Devrimci İşçi"nin tutarlı ve net bir güçbirliği politikasına sahip olmadığı ortaya çıkıyor. O tipik bir felçli hastayı andırıyor. Felç olduğunun farkında bulunan hasta yürümek için çırpınıyor. Ama omurgası sağlam değil ve bacakları üstünde duramıyor. Bunun için de yardımcı ihtiyacı var. Sağa sola elini uzatıyor. tutunacak bir dal arıyor. Ancak bunu ya parken bilinçli bir tercihte bulunamıyor önceden. Eline hangisi gelirse ona yapışıp kalıyor. Ama bu arada şunu da unutmalımızdır. Rastgele tutulan dallar sağlam olmaz. Günün birinde çürük dalların kopması kaçınılmazdır. İşte o zaman felçli hastamız öylesine bir düşüş düşer ki bir daha yerinden hiç kıpırdıyamaz hale gelebilir.

**YAŞASIN TÜM
ANTI-FAŞİST
GÜÇLERİN
BİRLİĞİ**

bikim." (Dûmahika Rûpela 12'an)

Têmûrê Xelil Kurmanciya Sovyêtistanê zef rind dizane, lê gava ew bi hevalê xwe helbestvanê Kurd, pêşewitiyê gel Tosinê Reşid ra Kurmanciya paqij dipeyive, kê mîrov ji xeberdana wan fêmdikin, hinek ji tirê ewana sorani xebêrdidin.

Eger Kurdek ser rojekê ji bê mala wana, derheqa Kurdên Sovyêtistanê da heqas dibêhê, ku dikare rind texmineke, ku sosyalizm çî daye Kurda. Mala van Kurdên dilsoz da her tişt û melûmeti hene derheqa Kurdên cihanê da û ewana bi dil û can wan hemûyan didine Kurdzanan, da ku xebatên ulmi (zanîstî) da bêne xebitandin û ew xebat bihijje gelê Kurd.

Gelek mîrovên bi nav û deng yê wêk: Qanatê Kurdo, Heciyê Cîndî, Çerkezê Xudo Bakaev, Erebe Şemê ûhd. li ser endamên vê malê bir û baweriyên xwe gotine û qedr - qimeteke giran dane Xelilê Çaçan û kurê wî Têmûrê Xelil. batên wan ewledên Kurd, ji bo gelê Kurd xebateke kêrhatî û heja hesabandine.

Carna bira û heval, dost û pîsmam Têmûr ra telefonê vedikin û dibêjin: "Eferim bona karê te", "Min mîqala teya ser Kurda di rojnemê Sovyêtiya da xwend", "Derheqa te da rojneme Moskov nîvîsiye." Bo van tiştan spasi Têmûrê Xelil, Têmûr vi awahi bersiva wana dide: "Ne hewceye hûn spasiyên xwe ji min ra bêjin. Ev karê, ku ez dikim, ew deynê min e û ez deyndarim bikim. Min tişteki zêde û ecêb nekiriye. Baştir dibe hûn ji bîkin."

Van salên dawî Kurdên komarên Gûrcistanê û ên Asya Navin ji gelek pêşva çûne. Gava derheqa wê pêşketinê da dibe xeberdan, Kurdên van Komarên Yekîti Sovyêt dibêjin: "Ev hemû tişt bi destê Têmûr û Tosin hatine çêkirin."

Gelek kovar û rojnamên Kurdên cihada mîqale çap bûne derheqa pêşketina Kurdên Sovyêtistanê da. Dibe ku (belki) wê xwendibe ji, pirê wan (dibe ku ji sedî sed) Xelilê Çaçan, lawê wî Timûr, Kurdzanê bi esil Qanatê Kurdo û Kurdeki dilsoz Tosinê Reşid nîvîsine.

Ne tenê endamê vê mala dilsoz vi awahinê; çar xal û apê Têmûr zûda institûtê temam kirine, her çar ji di nava Kurdan da xebitine û dixebitin ji. Apê wi Celil niha emrê wi 80 şale, lê pirtûkeke mezîna dîvîsê ser diroka Kurdan. Xûşka Têmûr (dota mamê wi) sêva Bayloz 3 sala serokela Komela Xwendekarên Kurd li Ermenîstana Sovyêt bû, lê mêrê wê, Kurdzan Maksimê Xemo doktorê zîmanzaniyêye.

Gava yek derheqa xebat û şuxulvaniya Têmûr da dibêhê, hew zane, ku Têmûr mîroveki kale. Lê emrê wî ser hevdu 32 sale. Çaxê şev nivê sevê Rewan nava xewa hingorêdane û hemû razane, Têmûr xewa wi nayê, oda xwe da rûniştîye û bona gelê dixebite. Têmûr 15 saliya xwe da hetani niha cîvan da xebêrdide, distire, helbestên Cegerxwin dixwîne û di radyoyê da çend stranên wi hene.

Gava ev mîqale idi hazir bû û min di xwest bişanda, çend guhastin nava jiyanan van mîrovên bi nav û deng da bûn. Gelê Kurd (Kurdên Sovyêtistanê) cîvîneke mezîna çê kir û biryar kir, ku Têmûrê Xelil bibe berpirsiyarê radyoya Kurdi, ji ber ku ew xût cîyê wîye û tenê ew dikare karê bavêyi pir giranbiha pêşva bibe, di radyoyê da bixebite. Lê barê Têmûrê Xelilê Çaçan, ku 24 sal serokatiya redaksiyona radyoya Kurdi kiribû û westiya bû, niha di rojnema Kurdi "Rya Tezê" da dixebite, serokê parêye. Gelê Kurd ji bo karê Xelilê mezîna pir spasi jê kir, lê hukumetê ji hurmetname û pêşkêş dane wi bona xebata pir salan.

Kurdên Sovyêtistanê carna dibêjin, ku ew mala wêk malbata Bedîrxana bo gelê karê dîke.

Bi vi awahi Têmûr niha berpirsiyarê radyoya Rewanêya Kurdiye, berpirsiyarê radyoya Kurdiye here demokratî cihanê.

Eger Kurdeki cihanê rojekê bêje: "Ez çî dikarim bikim bona gelê xwe?", vê mîqalê bidîne, bira bixwîne.

(Dûmahika Rûpela 5'an)

kirêda hene: Mizgefta mezîna du mekteb hene, mamhosta têda ders dibêjin, li mizgefta Mircaniyêda mekteba melan ya paye bilind heye, mamostayê wê mewlevîne, di mizgefta Pexamberde, û mizgefta Eparxiyêda mektebê ulmê beyan heye, têda feqî hin dibin û zû pê digihen, di mizgefta Xosrof-paşada ulmê kelmê dixunin, di mekteba Sarvelada ulmê feqiyê dixunin, feqiyê wê dibîne melayê şîrokirîne (quran û hedîsê) di mekteba romida sofîya hazir dikin, di mektebada tefsîre cerîre, teberî, Ayî Mesudî, Ebulays, Bexevî, Qazî, deylemî, Feyzulayê Hirdî û tefsîra Ebu Seydê dixunin û meleyên pir zana têda hene."

Ev melumetî jorî yê rêbarnama Ewliya Çelebî derheqa Diarbekirêda nişan dikin nek bi tenê serxwebûna gelek mir û xanên sinciqên Kurdan, ew wusan ji nişan dikin, ku li zemanê sedsaliya XVII'da Diarbekir navenda Kurdistanê bûye, ku bi xwe şehereki serbixwe bi dem û dezge û sazman bûye, ku jiyin û ayina xelqê têda, rabûn û rûniştina wan, hebun û pêşekariya wan, reng û rûyen wan, gîşk nişan dikin xwerûya Kurdan, yê bi xwe serwerî li kela, bajar û şeherekan xwe kirine, xudanî li mala xwe, ciware xwe, welatê xwe kirine û bê Roma reş karbûne hemû îş û kare xwe bi dem û dezge, bi tundurust û sazmani bi rêbirîne û jiyîne.

(Baştarafî 2. Sayfada)

askerlerden müsade almaları lazım ve mal, davarları da içeri koyup kapıları bağliyoruz. Oğlum dert çok iyiki izine gelmediniz. Çünkü birkaç defa gelip benim fotoğrafımı istediler ne fotoğrafımı verdik ne de adresini ve bize gönderdiğin 4 adet Kürtçe bandırları hepsini sardık topırağa sakladık.

Benim sana yazmamın sebebi biz uzaklardasınız belki durumları bilmezsiniz. Selam eder gözlerinizden öperim,

Annen ...Elazığ/Kürdistan

(Dûmahika Rûpela 1'an)

Ji bo vê yekê ye ku, Metin, di nav tevgera sosyalist a Kurdistanê da ci girt û di bin pel û baskên vê tevgerê da li dijî imperyalîzmê, kolonyalîzmê, faşîzmê û paşverûtiya feodalîzmê û ji bo azadî, demokratî û sosyalîzmê şerê dikir.

Tevgera sosyalist li Kurdistanê demeke kurt da hêz û xurt bû, bir û baweriyên şoreşgerî di nav gel da belav bû. Gelê me mîl da tevgera sosyalist. Ji ber ku tevgera sosyalist di Kurdistanê da daxwazên karê û xebatkarên Kurd diparêze.

Ev pêşveçûyîna tevgera sosyalist dijminê gelê me yê kevneperest din û har dikir. Ji ber ku bi salan vîrda burcuwazî û kolonyalîstên Tirk bi laf, gef û derewan va gelê me xapandîye û sazûmana xwe ya xwînî birê va biriyê. Lê iro ev plan, dek û dolavên kolonyalîstan yek bi yek aliye tevgera sosyalist da hate eşkere kirin. Bi ditîna van pêşveçûnan va dijminên gelê me har dibe, êriş û terora ser gelê me zêtir dîke.

Wextê ku Cuntaya faşist hate serhukum, li Kurdistanê zîlm û teror zêtir bû. Wî êrişên gran bire ser hêzên sosyalist, pêşverû û welatparêz. Bê gumani têda û lêdanên gran, hêz û meriyên sosyalist didit.

Li hêla bajarê Agriyê (Qerekilîsê) xebatkarên Kurd bawerîya xwe bi tevgera sosyalist anibûn. Tevgera sosyalist wek hemû bajar û gundên Kurdistanê li wir ji bûbû hêvî û umûda gel. Wextê Cuntaya faşist dest bi girtinan kir, pir kesên sosyalist, demokrat û pêşverû hatin girtin û lêdan, têda û eziyetên mezîna ditin. Metin Aksoy ji ewê demê da hate girtin.

Di zindanên Cuntaya faşist da Metin bi rojan kutan û lêdanên mezîna dit. Lê wî ji kolonyalîstên faşist ra stuyê xwe xwar nekir. Wan Metin dikutan, lê Metin berxwedîda, bi berxwedanê va ji serbilind dibû. Berxwedan û serhildana Metinê mîrxas wek şîveke ter dîşeqand suretê dijminên xwinxwar.

Di dawiyê da Metin piştî lêdan û kutanên van zalimên faşist hate kuştin. Lê ev mîrîn, mîrîneke zûhatî bû. Ji ber ku Metin hê xorteki cawan bû. Dikarbû demeke dûr û dirêj di rîya azadîyê da tekoşinê bîdomine. Lê em vê yekê ji başzanîna ku qurbanên usa di Kurdistanê da pir hatiye dayîn. Metin, ne şehîdê azadîyê ye yekemin e, ne ji yê dawî ye..

Lê eva yeka ji eşkereyê ku, dijmin nikarbûn Metin bikûjin. Berxwedan û serhildana wi bûye rêbrê şergirên azadîyê. Ew ala ku wi bilind kiriyê, êdi tu hêz û tu kes nikare wê bixîne. Ev tevgera ku wî tê da serê xwe daye, êdi di nav gelê me da şax û gulvedaye, ber û feki girtiye. Ew bûye hêviya gelê me.

Ev rîya ku Metin ronî kiriyê da, rojên serketina gelê Kurd dîr nîne.

Hêzên kolonyalîst ev xwîna ku rêtîne, wê tê da bixemqîn, Kurdistan ji dijmin ra wê bibe goristan.

Em şergirên azadîyê di yeksaliya kuştina METIN da bi dengê bilind dibêjin;

Metin nayê ne kuştin!

Tekoşina Metinan rîya tekoşina me ronahi dîke.

Silav ji Metinan ra!

Dersên Zmanê Kurdi

14

LI SÛKÊ

Roja şemiyê bû. Xezalê, ji kure xwe Azad ra got:

– Ez dîxim sükê, tu ji min ra were. Alikariya min

bike.

Wi û diya xwe zembil û tûr girtin û çûn. Sûk ji mala wan ne dîr bû. Berê çûn dîkaneki ku tê da solan difroşin. Xezalê li solan niheri û bî cotek qondire qayil bû.

Ji dîkandar pîrsi:

– Buhayê van çi ye?

– Hezar û du sed pangnot.

– Uff!.. Gelek buha ye.

– Ku dîxwazî ye erzan ji hene, ka binêre, got û cotek qondirê dîm nişan da.

– Ew bî çî ne?

– Neh sed pangnot in.

– Bî heft sedî nabe?

– Nabe. Jî heyşt sed û pêncî kêmtir nafroşim.

Xezalê ew ji ne kirî û jî dîkanê derketin. Dîkandar bî dî wan destê xwe hejand û got:

– Li sükê bigerin, dibe ku hûn ye erzantir dibînin!

Ew li hûn dîkanên dîm ji gerin, lê weki gotina dîkandarê pêşin bû. Sol li her derê buha bûn. Paşê dev ji sol kirinê berdan.

Lê tenê sol buha bûn? Hertîşt usa bû. Sûk bî mîl tije bû. Her texlit tîşt dîhat froşin. Cîlê mîran, cîlê jînan, tîştên xwarinê, listok û heta trampelan.. Lê tu were bikire! Ew gori feqîran ne bûn.

Çavê Azad di kiras û pantoleki da ma. Paşê, de jê ra kiraseki erzan û cotek gore kirî.

– Em bo tîştên xwarinê hatin û ketin mesrefê!

Got diya wî.

Paşê çûn dîkaneki ku li wir tîştên xwarinê ten froşin. Xezalê penirê Ruhayê nişan da û pîrsi:

– Ew penir bî çî ye?

– 150 pangnot.

– Ewa jorin?

– 90 pangnot.

– Jê kilokî bîde. Hek bî çî ne?

– Şeş pangnot.

– Pênc hew ji hek dîxwazim.

Xezalê û Azad li wir kilok ji zeytûn, du kilo şekir, kilok tîrî, çar hew ji nan girtin û ew kirin zembil û tûr, vegeirin hatin mal.

* * *

Sûk	: Çarşî, pazar	Tûr	: Torba
Şemî	: Cumartesi	Dîkan	: Dükkan
Kur	: Oğul	Dîkandar	: Dükkançî
Alikar	: Yardımcı	Berê	: Önce

Qayil bûn	: Beğenmek	Pîrsin	: Sormak
Buha	: Fiyat, paha	Pangnot	: Lira
Alikari kirin	: Yardım etm.	Sol	: Ayakkabı
Zembil	: Sepet	Cot	: Çift
Jerin	: Aşağıdaki	Mêr	: Erkek
Dû	: Arka, geri	Jîn	: Kadın
Dest	: El	Listok	: Oyuncak
Hejandin	: Sallamak	Heta(heya)	: ...e kadar
Ditîn	: Görmek	Trampel	: Otomobil
Pêşin	: Önceki, ilk	Le vegeeran-	: Cevap ver-
Dev	: Ağız	dîn	mek
Berdan	: Bırakmak	Gor	: Göre
Usa	: Öyle	Jorin	: Yukardaki
Mal	: Mal	Kiras	: Gömlek
Tije	: Dolu	Pantol	: Pantolon
Cîl (kînc)	: Elbise	Texlit	: Çeşit
Cakêt	: Ceket	Xwestin	: İstemek
Erzan	: Ucuz	Gore	: Çorap
Ketin	: Düşmek, gir-	Mesref	: Masraf
	mek	Ruha	: Urfa
Hew	: Tane	Zeytûn	: Zeytin
Şekir	: Şeker	Xîstîn	: Vurmak
Dan	: Vermek	Bersiv	: Cevap
Bîde	: Ver (Dan'ın emir hali).		

Kıyaslama sıfatı (Comperatif): *tir*

Mezîn	: Büyük	Kêm	: Az
Mezîntir	: Daha büyük	Kêmtir	: Daha az
Erzan	: Ucuz	Bîlînd	: Yüksek
Erzantir	: Daha ucuz	Bîlîndtir	: Daha yüksek

Tê da : Dî wê da
Dî wê dîkanê da tîştên xwerinê hebûn.
Tê da tîştên xwarinê hebûn.

jê ra : Jî wî ra
Xezalê jî wî dîkandari ra got.

Xezalê jê ra got.

Bunun gibi : Lî wê : Lê
Bî wê : Pê

Örnek:

Mîn lî wî zarokî ne xîst
Mîn lê ne xîst

Ez bî wî ra çûm bajêr
Ez pê ra çûm bajêr

* * *

(Dumahik heye)

SINET Û ÇAND

EZ NAMIRIM

Ez namırım
Bahoz û ba bî sed rengibe
Ez nahejîm, ez nahejîm
Ez namırım
Tu cari doza te bernadîm.

Ger laşê min perçe-perçe biki
Biki tar û mar
Ger xanyê min wê ran biki
Tê da agir vêxi
Bî durxi min, bê ci û war
Ez namırım
Tu car doza te bernadîm

Bî deng û ceng xwin birêji
Ez nakevîm
Talan, kuştin û bî zorkari
Ez narevîm
Wer min rengê berberi
z natewîm

"bir hüzünse taşıdığım hep dağlar ardında, ufkun ötesinde umudu nasıl anlatmalı."

K. BURKAY

TU GIRTİ YI

Tu girtiyi,
Welat hêsir,
Xema meke, temaşeke.
Ew awazek te da
Bo azadiya Kurda,
Gihîştîye hemû çiya, hemû erda.

Tu hundurda xema meke,
Bawar bike, tu mêzeke.
Ew ideolojiya te
hiş û mêjuyê te,
Diteyise, ronak dide.
Mina gulla biruskê
Eniya dijmin dixê,
bîrq vedide.

Tu hundurda xema meke,
Tu binhêre bî bawari
Ew ideolojiya te,
Hiş û mêjuyê te,
Dilê tari kir ronahi,
Şevê meye reş dibe sayi,
Emê şerkîn bo azadi,
bo edlayi.

Adi Rojkani

Qobani - Suriye

Bêwar

WELAT ŞİRINE

Welatê min tu pîr şirini
Tu evina mezin li dilê minî
Dîgrim her roj dîgrim jî bo te
Ez iro jî te pîr dur ketîme

Te ez mezin kîrim, te ez xwedî
kîrim
Ez te inkar nakîm, ezê bîbîm
kor
Ger ez bîmrîm te nebinîm li
van welatên dur
Bîra tîrba min bikolin le erdê
te pîr kur
Min pîr welat ditîn, lê tû çikasi
xweşî
Jî ber mirovên xîrab tu pîr jî
bextreşî.
Çavên min şuna hesra, hêdi
xwinê dirêje
Welatê min tu çikasi şirini.

Nergîzê te hene pîr xweş
û bî bin
Madenê te hene gîşt ziv û zêrin.
Çavên kor pîrîm naxwazîm te
bîbinîm
Welatê min tu çikasi şirini.

Miletê te hene navê wan qehre-
man û merd
Wexta qîrîm dîkîm dihejîm çiya û
erd
Jî erdê te em dîgrîm pîr zad û
ked
Welatê min tu çikasi şirini.

Şîrin bûna te nayê gotin
welatê min
Ezê bîdîm jî bo te rûh û canê
xwe
Fatê bîjî AZADÎ bîra bîrêje
xwîna min
Welatê min tu çikasi şirini.

Keça Kurd Fatê

LI PEY GELE MIN

Netirse
Mezopotamya silek û cîlek
hefa ku dî tenbura me da
têlek
dî tîfînga me da dîmê
gullek
em bist milonên
yek yek...
dî pê azadiya revok
bî lîngên xasî
bîmeşîm bîmeşîm...
kê gotî em bê hişîm
binhêr:
gustilên xwe dîkîm erdê
gulyên xwe dîkîm gîlok
li enyên seran
bukên li ber perdê

Lê va çî hin?
Lî pey gelê min

disa dil jî cih dîke der
keçên nû
xortên nû
dajo madara şer
de heeêr her eskerî
de her her...
zikê me bîrçî
dilê me tere
aşê me
iro
hêvî dîhêre
emê sivê
NAN ÇÊKIN NAN

EY GELE KURD!

Ey gelê Kurd!, ey gelê bîndest!
Rabe, rabe ser xwe
Şiyar be jî vê xewa kur
Çî dibe carekê binêre li
Kurdistanê
Kurdistan dînale, Kurdistan
dikure,
Kurdistan axin dîke.
hêje birîna min pîr kure
wê min, keçê min û gelê
min qîr dibe

Hûn çî sekîmine,
Hezên pêşverû, demîkrat
û şoreşger
Binêrîm, dijîmîm hêzên xwe
çawa yek kîriye
Hûn hîm dî xewê dane

Ew cuntaya faşîst, ew cuntaya
xwînxwar
Sosyalîstên min, demîkratên
min û şoreşgerê min
dî girtîgeh û zîndanîm da digre
Û xwîna gelê min dîmêje
Ewana ra zîlîm û tedayên
mezîm dîke
Hûn hîm dî xewê dane

Rabîn lo, rabîn lî ser xwe
Hêzên xwe yek bîkîm û bajon
ser cunta.

ŞERVAN

Mirovko

MALEK ÇI DIKARE BIKE BONA GEL ?

(Ji Jiyina Kurden Sovyêtistanê)

Her mirovek, xwezma mirovê Kurd, di jiyana xwe da goti her tiştî bike bona mala xwe, gelê xwe welat û wetanê xwe. Hinek kê, hinek zêde, lê gereke bike. Eger usa bûya, niha Kurdistan aza bûbû.

Nava diroka gelê Kurda da mirovên, ku bona gelê xwe kareki mezin kirine pirin. Û malên usa li Yekiti Sovyêt ji hene. Em iro dixwazin derheqa maleke Kurdaye dilsoz da binivîsin, ku keda (emek) endamên vê malê gelekî mezine nava pêşketîna Kurdên Sovyêtistanê. Belki maleke dinê pirtir dixebite, lê ew xebat nahîjîye gel, dêmek, kara wê xebatê hindike, ew nivîskane (kême).

Serdestiya mala Xelilê Çaçan Mûradov ewe, ku ewana ne tenê bona gel dixebitin, lê ya serekê ewe, ku xebata wana kareki pirtir mezin dide gelê me yê 20 milyoni, û ew tevgerêdana bi Kurdên her çar qulpên cihanê ev mala bi xwe saz kiriyê; ew mirovê qenc û zana eva 24 sale, ku serok û berpirsîyarê radyoya Kurdiye li Êrêvanê, ev nivîskare Kurdaye, çend pirtûkên wiyê delal bi Kurdi derketine, ew endamê Yekitiya Rojnamevanên Yekiti Sovyête, çend piyês û poêmên Kurdi nivîsine. Lê kevaniya wî Eznivê Reşid eva 27 sale peyvkara (diktar, xebardankir) radyoya Kurdiye, jiyana Kurdên Sovyêtistanê di gihîne Kurdên cihanê. Laweki wana - Têmurê Xelil serokê para çandeye di rojnama Kurdiye "Rya Teze" da. Lê mesele ev nîne. Mesele ewe, ku xebata vê malê ya hêja di gihîye gelê Kurd, hemû Kurdên cihanê. Dêmek, xebata wana bi per û bas-kê.

Bona gotara me dirêj nebe, em tenê tiştêki bêjin û paşê disa dûmayî bikin. Ew tiştê eve: Îro gerekê xebata Kurdên Sovyêtistanê bi gihîye Kurda û Kurdistanê û gerekê xebata hemû Kurda û Kurdistanê ji (ên hêja) bi gihîye Kurdên Sovyêtistanê. Ev barê giran eger ne sedî sed, lê ji sedî heştê ev mala hêja dîke. Endamên vê malê temamiya şuxulvaniya Kurdên Sovyêt di gihîne gelek rojname, kovar, komelên Kurda, him nava Kurdên Ermenistana Sovyêt, him ji nava Kurdên Komarên Yekitiya Sovyêti mayin da belav dikin.

Nava 24 salan da serok û berpirsîyarê radyoya Rewanêye Kurdi ji dengbêj û zaneyên folklorê me 1400 stran, mîqam, ji 40'î zêdetir piyês nivîsine, dewlemendtiya gelê me ji undabûnê xilas kiriyê. Ev hemû bi sal û zemana wê bi radyoyê bêne weşandin û ew gişk di gihîye û wê bi gihîye gel.

Nava van strana da ên Kurdên Kurdistanê (ên Eysa Şanê, Şirinê, Mehmed Arif Cîzrawî, Şivan, Îsa Berwarî) û pir stranên bi zaravê Soranî ji hene. Ew hemû stran ev mala bi xwe peyda kirine, anîne û nivîsine, pêşkêşî radyoyê û gel kirine. Gund - gund, bajar - bajar, Komarên Sovyête mayin geryane, rasti stranbêjahatîne û anîne dengê wana di radyoyê da nivîsine. Mirov metal û zendegirtî dimine ser mîlethîzî û pêşewitîya endamên vê malê. Xebata wana beramberî xebata komelekê mezin e.

Berê ji, jî û mîr - Xelilê Çaçan û Eznivê Reşid navça Kurdaya Elegezê da xebatekê mezin kirine. Heval Xelil 18 saliya xwe da sêkrêterê komsolê, yê navça Kurdan bû, Eznivê listîkvana tiyatroya Elegezê ya Kurda bûye, zaningeha Qavqazê ya Kurda da xwendîye, dota dota (qîza) bolşevîkê kevintirîn Reşidê Ecem e. Xelil du institut temam kiriyê û dibistana Partiya Komûnist a here bilind xilaz kiriyê.

Zarokên van herdu ewladên Kurda di bajarê Rewanê da mezin bûne, lê Kurmancîkê usa zanin, ku mirov ji xebardana wana têr nabe, ji ber ku ew zarok mala pêşewitîyên gelê Kurda da mezin bûne, malekê usa da, ku rind haj ji diroka gelê xwe, erf - edet, deb, zargotî û zîmanê gelê xwe hene.

Eger Kurdên Yekiti Sovyêt li Komarekê da civinekê çê dikin, an ji Kurdên Kurdistanê ku li Sovyêtistanê hin dibin li bajarên Moskow, Lêningrad, Kiyêv cejna Newrozê çê dikin, endamên vê malê li wir amade dibin, derheqa pêşketîna Kurdan da gotina dikin, strana distirên, helbesta dixwinin, xeml û rewşeke Kurdi didine wê civinê. Gelek meriyên Kurdan her ciyan û her deman dibêjin: "Çiqas başe, ku eva mala heye, çiqas rinde, ku serokê radyoya Kurdi Xelilê Çaçane".

Îro, gava emrê Xelilê û Eznivê di gihîye êdi 60 sala, ewana her pêşketînekê gelê xwe va minani zarokan şa dibin her qewmandîneke di nava jiyana Kurdên cihanê da di radyoya Kurdi da belav dikin û diweşînin.

Gava lawê wan Têmurê Xelil institut temam kir (Têmur fakultêta fîzîk - matematîk - xilas kir), bajêr da zewicî, jineke Kurdi anî, bavê gotê: "Ezê jî û zarokên te xwedî bîkîm, lê tu here nava gel bixebite." Têmur çû, çû gundê Pamba Kurdan li navça Aragasê û 3 sala li wêderê ders da zarokên Kurdan, bû mamosta. Ji gund ji bi radyoya Kurdi o rojnama Kurdi va hate girêdan, çî ku ji devê kal û pîrên Kurdan yê zana dibihîst derheqa

Hesenê Uso

zargotîna me da, dinivîsî û dişand.

Rojekê ji gazi wî kirin û teqlif kirin, ku rojnama Kurdi da bixebite. Têmur hat û hetanî niha ji rojname da serokê para çandî ye. Lê hetanî wî çaxî Têmur 6 sala endamê Komelê Xwendekarên Kurd bû. Li Ermenistana Sovyêt, wî xebateke pirtir mezin kiriyê di nava gel da.

Îro, eger hûn welateki da li Ewropê, an ji Kurdistanê rasti pirtûk, rojname, stran, mîqale û wêneyên Kurdên Sovyêt tî, bîzambîn ku pîrê wan Têmur û bavê wî şandîne. Eger li Sovyêtistanê ji em pirtûk, rojname, kovar, stranên Kurdistanê dibînin (Kurdên ku li Ewropa dijîn ji). Bîzambîn, ku pîrê wan Têmur standîne. Eger Kurdi Kurdistanê ji Ewropayê tê Rewanê û Kurd dixwazin wî bibînin, vê malê ra tîlefônê vedîkin, ji ber ku zanin, ku ew Kurdi der an mîvanê vê malê ye, an ii ewana wî Kurdi nas dikin û ciyê wî zanî.

Vê demê Têmur bi 11 kovar û rojnameyên Kurdi va, bi gelek komelên Kurdan yê derva ra girêdayîye û mirovên Kurdi ên bi nav û deng nas dîke, wana ditiye, dan û standin çê kiriyê, derheqa pêşketîna Kurdên, ku sosyalîzmê da dijîn, wan ra qise kiriyê.

Ev mala di rojekê da ji Kurdên cihanê 2 - 3 nêma distîne. Xudanê nema ji vê malê ra dixwazin bibin nas, ji wana pirtûk, stran, rojnameyên Kurdên Sovyêtistanê dixwazin. Eger ew Kurdi nasbe ji, nasbe ji, endamên vê malê daxwaza wana tîne ci, miyaser dikin û bi xwe ji wî wê yekê lezetê distînin, rehet radîzin, ji ber ku zanin, ku wê rojê ji bo gelê xwe karek xîzmetek kirin. Di nav wan da nêma hene ji gelek berpirsîyarên rojname û kovarên Kurdi yê ku li Ewropayê û Kurdistanê ronahi dibînin, ji çend komelên xwendekarên Kurdi li Ewropayê. Ev hemû name vê malê da wek tîbarekê tîne xwedîkirin.

Gava carna nava Kurdên Sovyêtistanê dibe xebardn, dibêjin fîlankes Kurmancîkê rind zane, Têmur bi vî awahî bersîva wana dide: "Fîlankes, gava em dibêjin zîmanê Kurmancî, gerekê em hîldîne ser hesêb, ku ew ne tenê zîmanê 120 hezar Kurdên Sovyêtistanê ye. Bi vî zaravê Kurdi (bi Kurmancî) ji 10 milyon Kurdên cihanê zêdetir xebardînin. Lema ji hûn gerekê Kurmancîya Kurdên Tirkîyayê, Kurdên Sûriyê rind bîzambîn, bona wê hûn gerekê gelek rojname û pirtûkên Kurdan wan welata bîxwinin, çiqasî dikarin ji nav zaravê xwe gotîhên Êrebî û Tirkî derxin û bi Kurmancîya paqîj gotîna (Dûmahîk li Rûpela 9'an)

Şertên Salawextî: 6 mehî 10 DM, salî 15 DM
Abone Şertî: 6 Aylîk 10 DM, yîlîk 15 DM

Heşap - No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767-606

Xwedi
Sahibi

Navnîşan : 6000 Frankfurt, Westendplatz 34, Federal Almanya

Berpirsîyar
Sorumlusu

A. Saydam

IMPRESSUM

Herausgeber: KOMKAR

Föderation der Arbeitervereine aus

Kurdistan in der BRD

Verantwortlicher Chefredakteur:

A. Saydam

Druck: Eigendruck